

bataljong

Sterk beleid
voor jonge inwoners

Grenzen Over

inspiratiegids voor
intergemeentelijk
jeugdbeleid

bataljong

Colofon

Met de medewerking van

Frauke Baeyens
Leen Bartholomeus
Kristof Bouvard
Bert Delville
Cato De Craene
Ellen De Grauwe
Jolijn De Haene
Zita De Pauw
Saar De Wulf
Ilse Holvoet
Hannes Jossart
Indy Marchal
Bieke Nackaerts
Imke Pichal
Wim Soontjens
Filip Stallaert
Jurgen Sprangers
Hans Theuns
Yentl Tobbackx
Koen Van Boxem
Tieme Verlinde
Jimmy Wertelaers

Coördinatie

Bieke Nackaerts

Vormgeving

Hierbenik.be

Druk

Zwartopwit - Duurzaam drukwerk

Coverfoto

Jan Van Bostraeten

Verantwoordelijke uitgever

Jurgen Sprangers,
Brasschaat

Contact

Bataljong vzw, Ossenmarkt 3
2000 Antwerpen
info@bataljong.be
03 821 06 06
www.bataljong.be

Deze inspiratiegids kwam tot stand in de zomer van 2021 in het kader van Vlaamse projectsubsidie voor Bataljong rond het stimuleren van intergemeentelijke samenwerking.

De inspiratiegids werd gelanceerd op een toonmoment op 26 oktober 2021 in Brussel.

3 KLAAR... START!

Voorwoord door Lien Verwaeren, schepen van Jeugd in Dendermonde en directeur OP/TIL - Steunpunt voor Bovenlokale Cultuur

4 IS IEDEREEN MEE?

Waarom sterk lokaal jeugdbeleid ook bovenlokaal is

9 BEZOEKJE AAN DE HOOFDSTAD

Een hartelijk gesprek met onze minister van Jeugd, Benjamin Dalle

12 VAN WAAR KOMEN WE?

Het jeugdbeleid in de teletijdmachine. Groeiend belang van bovenlokaal jeugdbeleid

14 REIZEN TUSSEN DE REGIO'S

Op de koffie bij Vlaams minister van Samenleven en Binnenlands Bestuur, Bart Somers

19 10 BEZIENSWAARDIGHEDEN

We vroegen 10 jeugdregio's naar hun voorbije avonturen

29 EXPERT EN ROUTE - EEN NIEUWE KIJK

Een objectieve kijk op regiovorming door prof. Ben Derudder

32 IK GA OP REIS EN IK NEEM MEE

12 succesfactoren en een afwegingskader voor intergemeentelijk samenwerken

36 STAPPEN - FIETSEN - RIJDEN - VLIEGEN

Over structuren en samenwerkingsvormen

38 TUSSEN OF EINDBESTEMMING?

De volgende etappes op de tocht van jeugdregio's

LEGENDE

de 'win voor
kinderen en
jongeren'

de 'rol van
Bataljong'

Vlaanderen
verbeelding werkt

Klaar.... Start!

“Grenzen verleggen” is letterlijk en figuurlijk verbonden met opgroeien. Hoe jonger kinderen zijn, hoe dichter hun leefwereld zich rond hun eigen woonst afspeelt. Daar zitten de school, de hobby's en de vrienden. Logisch dus dat een jeugdbeleid zich lokaal afspeelt. Tieners die zich zelfstandig met de fiets of het openbaar vervoer verplaatsen, geraken wat verder en steken al eens vaker de gemeentegrens over. Voor school, hobby of uitgaan.

Toch biedt intergemeentelijk werken niet enkel een meerwaarde voor tieners en jongeren. Het lokaal bestuur zelf heeft er belang bij. Vergelijk het met de jaarlijkse vakantie. **Ook al ben je graag thuis, toch kan een andere omgeving jouw blik op de wereld veranderen.** Een beetje afstand brengt rust en inspiratie. Af en toe een uitstap naar de buurgemeente doet dat ook.

Maar al snel zal het duidelijk zijn dat niet iedereen dezelfde behoeften heeft. De ene is zot van luxehotels, de andere wil zo dicht mogelijk bij de natuur ontspannen. Geschikte reisgezellen vinden, is niet evident. En in je vrije tijd kan je kieskeurig zijn, maar uiteraard moet een professionele samenwerking wat meer stabiliteit bieden. Dat vraagt een structuur die gedragen is door zowel ambtenaren als beleid.

En dat is al minder evident. Want jeugdamttenaren kunnen elkaar dan wel vinden, maar krijgen ze ook de ruimte van hun lokaal bestuur? Wat heb ik er als schepen aan dat onze jeugdamttenaar tijd en middelen krijgt om intergemeentelijk te werken?

Het doet mij denken aan op kamp gaan. Het voordeel van samen te gaan, is dat je niet alleen de tenten moet opzetten, de afwas doen, hout sprokkelen, ... Alles is leuker, en gaat (vaak) vlotter samen. En dat moet ook voor een jeugdbeleid kunnen. Misschien kunnen we samen nadenken over skateparken, een uitleendienst, ... of waarom niet een intergemeentelijk belevingsonderzoek bij tieners? **Het feit dat je bovenlokaal dingen coördineert wil niet zeggen dat je ze niet lokaal kan uitvoeren.** Maar er moeten ook wel wat garanties zijn dat de zaken dan effectief goed gebeuren.

willen we direct steil omhoog gaan of kiezen we de iets langere, maar plattere weg om ons doel te bereiken?

Deze publicatie moet voor mij een kompas bieden om te kijken welke richting we uit willen. Samen met de bijhorende stafkaart, kunnen we dan kijken welke opties er zijn. Willen we direct steil omhoog gaan of kiezen we de iets langere, maar plattere weg om ons doel te bereiken? Onze tocht moet steeds tot einddoel hebben dat we het leven van kinderen en jongeren in onze gemeenten verbeteren en aangenamer maken. En als dat lukt door samen te werken dan hoop ik dat we daar als lokale besturen ook in gesteund worden door de Vlaamse Overheid, en dat Bataljong onze gids mag zijn.

LIEN VERWAEREN

Schepen van jeugd Dendermonde & directeur OP/TIL

Is iedereen mee?

Waarom sterk lokaal jeugdbeleid ook **bovenlokaal** is

JURGEN SPRANGERS

49 JAAR, VADER VAN 3 TIENERS. JURGEN
IS SINDS 2017 DIRECTEUR, KAPITEIN EN
TREINBESTUURDER VAN BATALJONG.

**Jurgen neemt ons mee Grenzen Over. Om te kijken
of daar kansen liggen voor kinderen en jongeren,
en waarom het belangrijk is om onze blik en
verreikers blijvend scherp te stellen.**

EEN GEMEENTEGRENS HOUDT KINDEREN EN JONGEREN NIET TEGEN

Lore (15) uit Merksem zakt met haar skatevrienden af naar Schoten om daar de nieuwe pumptrack uit te testen. Nabil (13) uit Herk-de-Stad schrijft zich in voor de kunsthumaniora in Hasselt, terwijl zijn zus Samina (17) als jobstudente aan de slag gaat op de fruitveiling in Sint-Truiden. Niels (9) heeft een beperking en pendelt twee keer per week vanuit Alveringem naar Poperinge voor het dagcentrum en één keer naar Diksmuide voor de G-sportclub.

Het leven van kinderen, tieners en jongeren stopt niet aan de gemeentegrens. Niet in hun opleiding, in hun vrije tijd of bij hun zoektocht naar de juiste zorg. De leefwereld van kinderen en jongeren is naast lokaal ook intergemeentelijk. Sterk beleid op hun maat spiegelt deze realiteit en rolt zich dus niet alleen lokaal uit, maar ook in samenwerkingsverbanden tussen lokale besturen. Geen sterk lokaal jeugdbeleid zonder een bovenlokaal netwerk.

geen sterk lokaal jeugdbeleid zonder een
bovenlokaal netwerk

DE VELE GEZICHTEN VAN HET BREED JEUGDBELEID VRAGEN OM INTERGEMEENTELIJKE REFLEXEN

Kinderen en jongeren zijn een categorie in de bevolking.

Met of zonder stemrecht, kinderen en jongeren tellen mee als volwaardige burger. De aandacht voor **categoriaal jeugdbeleid** groeit, zowel Vlaams (bv. het jeugd- en kinderrechtenbeleidsplan) als lokaal (bv. breed jeugdbeleid - kindvriendelijkheid). Onder impuls van die brede jeugdreflex kreeg het lokale jeugdbeleid de laatste jaren **steeds meer gezichten**. Bij het ondersteunen van jeugdwerk, het organiseren van jeugdaanbod, het faciliteren van de jeugdraad en het inrichten van speelruimte kwamen steeds meer **nieuwe opdrachten**. Vaak op kruispunten met andere beleidsdomeinen. Denk aan:

- initiatieven rond gedeeld ruimtegebruik;
- een integraal vrijetijdsaanbod over de grenzen van cultuur, jeugd en sport heen, met bijzondere aandacht voor kinderen en jongeren in kwetsbare situaties;
- flankerend onderwijsbeleid, initiatieven rond huiswerkbegeleiding of talentontwikkeling en de stille studeerplekken;
- projecten op het scharnierpunt tussen arbeidsmarkt en vrije tijd;
- landingsplekken voor kinderen en jongeren met mentale worstelingen zoals de OverKop-huizen;
- de inrichting van schoolstraten, speelstraten en de publieke ruimte op maat van het zich zelfstandig verplaatsende kind;
- ...

DEZE VERBREIDING IS EEN ENORME KANS WANT...

- Enkel via deze weg kan je beleid maken voor 100% van de kinderen en jongeren. Jeugdwerk bereikt zo'n 20 à 25% van alle kinderen en jongeren. Jonge inwoners zijn ook tieners die intensief Fortnite spelen, boekenwormen in de bib, sportievelingen die elke dag trainen, kinderen in kwetsbare situaties die bezig zijn met de zorg voor hun ouders, jongeren in een voorziening, zij die thuis knutselen of het huishouden doen, ... Al deze kinderen leven niet alleen in de vrije tijd, ze gaan ook naar school, maken gebruik van de openbare ruimte, verplaatsen zich, leven online, wonen in een gezin of gezinsvervangende omgeving, ...
- Door dat beleid, met aandacht voor kwetsbaarheid, **winnen kinderrechten aan belang**.
- De **brede jeugdreflex** tilt de **expertise** van de gemeentelijke jeugdactoren (jeugdamtenaar, schepen van jeugd, jeugdraad) over de leefwereld van kinderen en jongeren op naar een beleidsniveau en zorgt dat jeugddiensten meer worden dan 'diegenen die spelen met de kinderen'.

DE VERBREIDING VEROORZAAKT OOK EEN BELANGRIJKE SPANNING

Steeds meer bevoegdheden komen bij de lokale overheden terecht, omdat dicht bij de burger de meest gepaste oplossingen worden gevonden. De verbreding in het jeugdbeleid kreeg extra voeding door het verdwijnen van het jeugdbeleidsplan, waardoor op veel plaatsen jeugdbeleid uit de historische kaders brak. De lokale omkadering van het jeugdbeleid groeit echter niet even sterk mee. Jeugdamtenaars krijgen vaak **geen extra tijd, maar wel extra opdrachten**: mee bouwen aan Huis van het Kind, participatie organiseren rond de heraanleg van een straat met een school, de regie voor de kinderopvang vormgeven met vrijetijdspartners, preventieacties opzetten over het gebruik van lachgas, campagnes ondersteunen rond het psychologisch welzijn van tieners, ...

INTERGEMEENTELIJKE SAMENWERKING KAN DIE SPANNING VERLICHTEN

De oplossing voor die spanning ligt in meer lokale investeringen in jeugdbeleid. **Maar ook intergemeentelijke reflexen helpen. De draagkracht van lokale besturen is immers niet eindeloos.**

LOKALE BESTUREN WINNEN AAN BESTUURSKRACHT DOOR SAMEN TE WERKEN

Steeds meer integrale bevoegdheden wegen op de draagkracht van lokale besturen. Door bepaalde opdrachten samen aan te pakken, **winnen lokale besturen aan bestuurskracht**. Het is efficiënter, want mensen en middelen worden gedeeld: $1 + 1 = 3$. Met een gelijkwaardige inspanning en budget boek je een groter bereik: op grotere schaal en met meer diepgang.

- **Skatende Lore** is intussen het niveau van 'beginner' ontgroeid. Dankzij een intergemeentelijke afstemming van het skatebeleid vindt ze niet alleen basisinfrastructuur in elke gemeente, maar ook een pumptrack in naburige gemeente Schoten, een uitdagende bowl in Antwerpen en ideaal uitgebouwde streetstyle plekken in Merksem zelf. Lores vrienden skaten niet alleen, ze bladen en biken ook, dus daar kunnen ook verschillende accenten gelegd worden. Bovendien investeren enkele gemeenten samen in degelijke mobiele skate-infrastructuur die kan reizen doorheen de gemeenten.
- Mobiliteit is geen evidentie in de landelijke Westhoek. Dankzij de intergemeentelijke taxicheques kunnen jongeren er hun actieradius vergroten en zich zo beter ontplooiën.
- Hoe kan je ruim en diepgaand onderzoeken wat er leeft bij de tieners in je gemeente als je geen middelbare school hebt? Dan bundel je de krachten met de lokale besturen in je regio, zoals in het Meetjesland, met een groots onderzoek in meerdere scholen naar de noden en behoeften van tieners: Jong Geweld.

Sinds de lancering van het decreet op het bovenlokaal jeugdbeleid zijn er voor intergemeentelijke samenwerkingen erkenningskansen. Daarbij komen er eigenlijk terug geormerkte middelen voor jeugdbeleid, op voorwaarde dat het zich intergemeentelijk ontwikkelt. Het gaat om een cofinancieringsmodel op basis van een beleidsnota. Voor elke euro die gemeenten inleggen, legt Vlaanderen er één bovenop. De 'winst' zit hem dus niet enkel in het bundelen van gemeentelijke middelen om samen meer te doen, maar ook in een Vlaamse incentive.

COMPLEXE OPDRACHTEN VRAGEN MEER EXPERTISE

De vele gezichten van het jeugdbeleid – op al die kruispunten – vragen steeds meer specifieke expertise die niet in elke gemeente apart uitgebouwd kan worden. **Expertisedeling is een belangrijke hefboom voor een succesvolle intergemeentelijke samenwerking.** Straffe resultaten gaan vaak samen met straffe mensen. In een goede samenwerking deel je expertise met elkaar en kies je welke partner zich waarop toelegt. Het is simpel: samen weet je meer. En hoe meer straffe mensen, hoe sterker het jeugdbeleid.

NICHEDOELGROEPEN WORDEN MAKKELIJKER BEREIKT

Kinderen en jongeren met een meervoudige handicap die aanbod op maat zoeken. Anderstalige nieuwkomers die toeleiding zoeken naar onderwijs, werk en vrije tijd. Jongeren die een repetitiehut zoeken en een rockrally willen organiseren.

Het is niet evident om op elke nood in te spelen. Zowel qua coaching, financiële ondersteuning als infrastructurele facilitering. Door samen werk te maken van bovenlokale jeugdinfrastuur, intergemeentelijke projecten of toeleiding naar specifieke verenigingen met een bovenlokale uitstraling wordt er veel meer mogelijk. **Zo maken we werk van het recht op vrije tijd, onderwijs, zorg, ... voor alle kinderen en jongeren.**

zo maken we werk van het recht
op vrije tijd, onderwijs, zorg, ...
voor alle kinderen en jongeren

INTERGEMEENTELIJKE NETWERKING VERHOOGT MOTIVATIE VAN DE KERNSPELERS EN VERSTERKT ZO HET LOKAAL JEUGDBELEID

Een niet te onderschatten voordeel van intergemeentelijke samenwerking is **de netwerkvorming bij de kernactoren** van lokaal jeugdbeleid. Elkaar kennen, vertrouwen en uitwisselen is een basisvoorwaarde voor die samenwerking. Maar de impact ervan is ruimer. Een regionaal netwerk van collega's die met hetzelfde bezig zijn, versterkt ook je lokaal beleid.

JEUGDAMBTENAREN

Jeugdamtbenaren voeren hun kernopdracht uit in de moderne netwerkgemeente. Ze werken vanuit integrale vrijetijds- of welzijnsdiensten, binnen gemeentelijke netwerken en overlegstructuren zoals de Huizen van het Kind. De voortdurende reflex vanuit kinderen en jongeren die deze jeugdambassadeurs zo typeert, maakt dat ze in die netwerkgemeente meestal een bijzondere rol vervullen. Om dat waar te maken, hebben ze nood aan uitwisseling met 'bondgenoten' die dagelijks voor dezelfde opdracht staan. **Zeker binnen kleine lokale besturen duiden jeugdamtbenaren hun 'kerncollega's' vaak aan als de jeugdamtbenaren van de omliggende gemeenten. Dit netwerk werkt als een thuis, verhoogt de motivatie en verlengt de duur van hun engagement als jeugdamtbenaar.** Hoe meer continuïteit bij de jeugdamtbenaar, hoe sterker het jeugdbeleid. Want een aantal zaken krijg je nu eenmaal pas goed in beweging als je lang genoeg je netwerk en expertise opbouwt.

SCHEPENEN VAN JEUGD

Ook voor schepenen van jeugd geldt vaak hetzelfde. Hoe zet je de noden van het jeugdbeleid hoog op de politieke agenda? Hoe initieer je samenwerkingen die vertrekken vanuit de leefwereld van kinderen en jongeren? Hoe mobiliseer je budgetten en mensen om binnen het jeugdbeleid grote resultaten te boeken? Schepenen vinden, soms over partijgrenzen heen, collega's die in hetzelfde schuitje zitten en elkaar kunnen versterken en aanmoedigen.

JEUGDRADEN

De behoefte aan uitwisseling bij jeugdraden is groot. Jeugdraden passen zich aan de nieuwe beleidscontexten aan. Ze overstijgen de klassieke jeugdwerkvertegenwoordiging, zetten in op voortdurende dialoog met de lokale besturen en ontwikkelen participatieprojecten. Dat gaat met vallen en opstaan. **Inspiratie en verbinding is daarbij een basisbehoefte. Dat komt nog altijd het best van andere jeugdraden.** Elkaar kennen, aanmoedigen, inspireren, successen delen, ... Ook hier biedt de intergemeentelijke ruimte tal van kansen om de lokale participatie te versterken.

ANDERE BELEIDSDOMEINEN VRAGEN NAAR EEN JEUGDREGIO

De medewerker van het Lokaal Gezondheidsoverleg Zuid-West-Vlaanderen wil acties opzetten naar kinderen en jongeren en vraagt aan de jeugdambtenaar van Deerlijk of ze eens kan uitgenodigd worden op een jeugdoverleg in de regio. Welzijnswerkers willen in het werkingsgebied van 1 Gezin 1 Plan een dossier indienen om een OverKop-huis in te richten, ze zijn dringend op zoek naar een overlegmoment met alle jeugddiensten. De politiezone wil een project opzetten rond 'jongeren en politie' en vraagt overleg met de jeugddiensten uit de zone.

Jeugd op de regiokaart zetten is meer dan gewoon een kans voor beter beleid voor kinderen en jongeren. Het is simpelweg een noodzaak om breed jeugdbeleid écht waar te maken. Zo goed als alle andere beleidsdomeinen organiseren zich al op regionale schaal. Jeugdbeleid enkel binnen de gemeentegrenzen blijven benaderen, verhindert de uitrol van de brede jeugdreflex en sterk beleid voor jonge inwoners. Als jeugd niet buitenspel wil staan in nieuwe ontwikkeling op vele domeinen, moet het meespelen op dat intergemeentelijke niveau. Dat doe je in de eerste plaats door zelf aan een regio te bouwen, waar de jeugdreflex centraal staat, en waar je de mensen en het beleid van je burens goed kent. Jeugdregio's zijn daarvoor de ideale hefboom.

"Voor jongeren zijn gemeentegrenzen onbestaande. Regionaal samenwerken is dan de logica zelf"

Tine Van den Heuvel –
Coördinator vrije tijd Neteland

"Een goede samenwerking hangt af van de personen en de reden om rond iets samen te werken"

Joris Gaethofs,
diensthoofd jeugd en sport, Lanaken.

YENTL TOBBACX

29 JAAR, FERVENT SOLO-REIZIGER EN
REGIO-ONDERSTEUNER VLAAMS-BRABANT
EN BRUSSEL.

Bezoekje aan de hoofdstad

Een hartelijk gesprek met onze minister van Jeugd Benjamin Dalle

Bataljong kreeg vanuit het Kabinet en Departement Jeugd de opdracht om het bovenlokale veld te verkennen en intergemeentelijke samenwerkingen jeugd in kaart te brengen en te ondersteunen. Yentl trok met de trein richting onze mooie hoofdstad voor een hartelijk gesprek met minister van Jeugd Benjamin Dalle.

YENTL: "WAT BETEKEN 'INTERGEMEENTELIJK SAMENWERKEN OVER JEUGDBELEID' VOOR U? WAT IS DE ESSENTIE?"

Benjamin Dalle: "De voorbije jaren is er heel wat veranderd. Door de afschaffing van het lokale jeugdbeleidsplan kregen de steden en gemeenten volledige autonomie over het lokale jeugdbeleid. Ze beslissen zelf waaraan ze hun geld besteden, zonder sturing van Vlaanderen. Uiteraard houden we de vinger aan de pols en zetten we in op monitoring onder meer door middel van de 0-, 1- , en nu recent, de 2-meting lokaal jeugdbeleid. Daarnaast stel ik vast dat heel veel lokale besturen initiatieven rond kind- en jeugdvriendelijk beleid opzetten.

Een tweede verandering met impact is dat de provincies niet langer de persoonsgebonden bevoegdheden, zoals jeugd, uitoefenen. Het decreet 'bovenlokaal jeugdwerk', dat tijdens de vorige legislatuur werd goedgekeurd en vorig jaar (2020, nvdr) in werking trad, creëert onder meer de mogelijkheid tot subsidie voor intergemeentelijk samenwerken rond jeugdbeleid. In essentie willen we als Vlaamse overheid de gemeenten met een gedeelde nood ondersteunen in hun samenwerking. Die samenwerking, en wie met wie moet samenwerken, is iets dat bottom-up vertrekt. Het is een manier om zich beter te organiseren en meer te realiseren."

YENTL: "HET DECREET HEEFT SUBSIDIERING MOGELIJK GEMAAKT, WAAR ZIT VOOR U HET BELANG VAN DEZE ONDERSTEUNING?"

Benjamin Dalle: "Er zijn nu vijf intergemeentelijke samenwerkingen die een eerste keer middelen kregen. Ik ben benieuwd naar hun eerste bevindingen en resultaten. De subsidiëring loopt over een periode van zes jaar, dat geeft de mogelijkheid om echt in de diepte en over een langere termijn te werken. Zes jaar is best lang dus het zal zaak zijn om deze samenwerkingen goed te monitoren, en op te volgen of ze hun doelstellingen ook effectief realiseren en waar er groeimogelijkheden zitten. Ik ga ervan uit dat de betrokken lokale besturen nut ondervinden van de investering en dat deze impact heeft op het leven van kinderen en jongeren. Een belangrijke toekomstige mijlpaal wordt het geïntegreerd jeugddecreet. Heel veel van het huidige decreet bovenlokaal jeugdwerk is het gevolg van het wegvallen van die provinciale ondersteuning. Met de opmaak van dit decreet wil ik bekijken hoe we jeugdbeleid en jeugdorganisaties lokaal het best kunnen bereiken, en hoe we dus vorm geven aan dat bovenlokale niveau."

YENTL: "NAAST DE SUBSIDIELIJN VOOR LOKALE BESTUREN IS ER OOK VOOR BATALJONG EEN OPDRACHT BIJGEKOMEN. WAAROM DIE KEUZE OM TE VERKENNEN EN ONDERSTEUNEN?"

Benjamin Dalle: "Ervaring is een belangrijk element voor zulke samenwerkingen. Bataljong is expert in het samenbrengen van ervaringen en netwerking en een belangrijke partner voor het jeugdbeleid. Ik vind het belangrijk dat we de bestaande expertise benutten. Vanuit haar bijkomende opdracht kan Bataljong ook de samenwerking tussen de (inter)gemeentelijke samenwerkingen versterken en kunnen we zo andere Vlaamse en Brusselse lokale besturen inspireren. We bevinden ons ondertussen bijna aan het einde van dit eerste startjaar. Ik ben benieuwd naar de bevindingen en resultaten."

YENTL: "ER ZIJN SCHEPENEN VAN JEUGD DIE ARGWANEND KIJKEN NAAR BOVENLOKAAL JEUGDBELEID. ZE VRAGEN ZICH AF WAT DE IMPACT IS BINNEN DE EIGEN GEMEENTE. HOE KIJKT U DAAR NAAR?"

Benjamin Dalle: "Jeugdbeleid wordt in essentie lokaal gevoerd. Jongeren zijn lokaal actief, in de eigen buurt. De enige raison d'être voor de (inter)gemeentelijke samenwerking is dat men het lokaal bestuur ondersteunt in hun opdracht binnen het lokale jeugdbeleid. Daar ligt de toegevoegde waarde, het moet een win zijn voor alle deelnemende gemeenten. De essentie is, net als de kerntaak van Bataljong, goeie ideeën uitwisselen."

We hebben zoveel expertise, niet elke gemeente moet het warm water opnieuw uitvinden.

Door samen te werken rond eenzelfde nood zullen gemeenten elkaar sneller vinden. Anderzijds kan samenwerken met gemeenten die andere noden of invalshoeken hebben (landelijk vs. stedelijk bijvoorbeeld) resulteren in andere innovatieve invalshoeken. Zoals Frans dichter Bouleau het zegt 'Du choc des idées jaillit la lumière'."

kinderen en jongeren hebben nood aan goede ondersteuning in alle beleidsdomeinen in hun eigen buurt en gemeente

YENTL: "WAT IS VOLGENS U DE WIN VOOR KINDEREN EN JONGEREN?"

Benjamin Dalle: "Als kinderen en jongeren ergens niet van wakker liggen, dan is het wel van vormen en structuren. De vraag is: wat functioneert goed? Kinderen en jongeren hebben nood aan goede ondersteuning in alle beleidsdomeinen in hun eigen buurt, stad of gemeente. Steden en gemeenten die hierin succesvol zijn, zorgen ervoor dat kinderen en jongeren in betere omstandigheden kunnen opgroeien. Vaak heeft dit te maken met de manier waarop het lokale bestuur breed jeugdbeleid vormgeeft. Een intergemeentelijke samenwerking moet dit ondersteunen. Hoe dit wordt georganiseerd, maakt voor jongeren weinig uit, het moet vooral goed werken. De impact van een (inter)gemeentelijke samenwerking moet lokaal zijn, en zo het leven van kinderen en jongeren positief beïnvloeden."

YENTL: “MOETEN LOKALE BESTUREN, EN BIJ UITBREIDING IEDEREEN DIE BEZIG IS MET LOKAAL JEUGDBELEID, MEER GAAN DENKEN IN DAT BOVENLOKALE VELD?”

Benjamin Dalle: “Ik zie (inter)gemeentelijke samenwerking in de eerste plaats als een mogelijke hefboom voor het lokale niveau. Belangrijke beslissingen die impact hebben op de leefwereld van kinderen en jongeren worden vaak lokaal genomen. Denk aan subsidies voor jeugdorganisaties of de inrichting van een speelterrein. Als je daar een dynamiek kan creëren binnen de regio door samen te werken, elkaar te ondersteunen en zo verder te stuwten naar straffer lokaal jeugdbeleid, dan is dat zeer goed.”

YENTL: “HOE ZIET U DE INTERGEMEENTELIJKE SAMENWERKINGEN IN DE TOEKOMST HET LOKALE JEUGDBELEID NOG VERDER BEÏNVLOEDEN?”

Benjamin Dalle: “We zijn nog maar heel kort met dit nieuwe verhaal gestart. Dit jaar is een sleuteljaar om enerzijds de opdracht van Bataljong te concretiseren en anderzijds ook goed te onderzoeken welke werkvormen het best zijn voor die samenwerkingen. Als nu in de komende zes jaar zou blijken dat intergemeentelijke samenwerkingen niet de juiste manier zijn, moeten we bekijken hoe we dat beter kunnen aanpakken.”

YENTL: “HET IS EEN SAMENWERKINGSVORM DIE INDERDAAD NOG IN ZIJN KINDERSCHOENEN STAAT BINNEN HET JEUGDBELEID. MAAR WE ZIEN OOK INTERGEMEENTELIJKE SAMENWERKINGEN DIE NU AL STRAFFE ZAKEN REALISEREN. TOCH ZIJN ZIJ HEEL VERSCHILLEND IN HOE ZE GEORGANISEERD ZIJN EN WAAR ZE OP INZETTEN. ONS INZIENS IS EEN INTERGEMEENTELIJKE SAMENWERKING NOOIT HELEMAAL ‘AF’. HOE ZIET U DIT GROEIEN? WAT IS HET ULTIEME SAMENWERKINGSVERHAAL?”

Benjamin Dalle: “Dat is een moeilijke vraag. Elke gemeente en elke regio is anders. Vanuit Vlaanderen dicteren we ook niet wat er moet gebeuren. Het ideale scenario is er een waarbij je vanuit de centrale ondersteuning, vanuit Vlaanderen en Bataljong bijvoorbeeld, op maat van lokale besturen kan werken en we de flexibiliteit hebben om onze ondersteuning aan te passen aan de lokale context. Nieuwe samenwerkingen moeten bottom-up groeien, vanuit lokale besturen. Bataljong dient er dan als eerste bij te zijn om waar nodig te ondersteunen, te stimuleren, te faciliteren en de samenwerkingen te laten groeien. Een concreet idee over hoe de ideale samenwerking er moet uitzien hebben we niet. We willen vooral lokale besturen versterken waar nodig. Net daarom heb ik Bataljong deze bijkomende opdracht gegeven zodat we dit goed kunnen onderzoeken en opvolgen.”

JURGEN SPRANGERS

44 JAAR, VADER VAN 3 TIENERS. JURGEN IS SINDS 2017 DIRECTEUR, KAPITEIN EN TREINBESTUURDER VAN BATALJONG.

We kijken achterom naar de geschiedenis van het jeugdbeleid in steden, gemeenten en provincies. En vooruit naar de mogelijkheden van een jeugdregio.

Van waar komen we?

Het jeugdbeleid in de teletijdmachine. Groeiend belang van bovenlokaal jeugdbeleid

1970

Jeugd(werk)beleid was lang een Belgische, en vanaf 1975 een Vlaamse, bevoegdheid. Pas halverwege de jaren 1970, op initiatief van enkele centrumsteden, spreken we voor het eerst over 'jeugdconsulenten'. Ze richten de Vereniging Vlaamse Jeugdconsulenten op (VVJ), aanvankelijk als ledenvereniging van die consulenten zelf. Netwerking en uitwisseling was ook toen al een basisbehoefte en een voorwaarde voor kwalitatief lokaal jeugdbeleid en innovatie.

1980

Begin jaren 80 wordt het een vereniging van steden en gemeenten en groeit het aantal lokale besturen dat investeert in een jeugdconsulent gestaag.

1990

De ondersteuning van het lokale jeugdwerk en het lokale jeugdbeleid krijgt pas echt vorm als de bevoegdheid in 1993 wordt toegewezen aan de lokale besturen met de komst van het decreet lokaal jeugdwerkbeleid. Er komen geoormerkte Vlaamse middelen naar de lokale besturen en bijna alle steden en gemeenten springen op de kar en bouwen jeugddiensten uit. De Vlaamse middelen hangen vast aan de meerjarige jeugdwerkbeleidsplannen en later jeugdbeleidsplannen. In deze meerjarige planningscyclus ligt de kiem voor de strategische meerjarenplannen waarop lokale besturen vandaag hun beleid enten.

2000

Vanaf 1997 krijgt ook het provinciaal jeugdbeleid vorm. Op provinciaal niveau groeien tal van projecten op kruispunten met andere domeinen en initiatieven naar bijzondere doelgroepen. Er is veel aandacht voor ondersteuning van en netwerking tussen steden en gemeenten.

de bovenlokale ruimte is intussen
steeds belangrijker geworden in zowat
alle beleidsdomeinen

Slechts een deel van het provinciaal jeugd-beleid wordt vanaf 2020 opgevangen in een nieuw decreet voor het bovenlokaal jeugdwerk en jeugdbeleid. Ook intergemeentelijke samenwerkingen jeugd kunnen hierin erkenning en subsidiëring vragen door middel van een cofinancieringsmodel met Vlaanderen.

De bovenlokale ruimte is intussen steeds belangrijker geworden in zowat alle beleidsdomeinen. In een lap-pendeken aan wisselende intergemeentelijke samenwerkingen pakken lokale besturen de vele (nieuwe) taken samen aan. Winst aan efficiëntie en bestuurskracht zijn de drijfveer.

2010

In functie van planlastvermindering en meer autonomie voor steden en gemeenten verdwijnt het jeugdbeleidsplan (2013) en worden de middelen voor jeugdbeleid ingekanteld in het gemeentefonds (2016). De autonomie zorgt ervoor dat de waaier aan vormen waarin lokaal jeugdbeleid voorkomt sterk verbreedt.

2020

Ook het provinciaal jeugdbeleid dooft uit en verdwijnt voorgoed vanaf 2017. Helaas gaat daarmee een groot stuk van de bovenlokale netwerking en basisondersteuning verloren.

Waar het domein jeugd bij eerdere bestuurlijke ontwikkelingen vaak een strategische voorsprong had, hinkt het hier wat achterop. Maar de leefwereld van tieners en jongeren stopt niet aan de gemeentegrens. En ook voor het snel evoluerend lokaal jeugdbeleid is schaalvergroting soms nodig. Dromen we bovendien van breed en integraal jeugdbeleid, dan zullen de kruispunten met andere beleidsdomeinen zich vaak afspelen op dat bovenlokale niveau. Denk alleen al in 2021 aan de uitrol van OverKop-huizen, projecten rond 'jongeren en politie' gelinkt aan politiezones, of relatiemiddelen voor multifunctionele jeugdinfrastructuur met 'bovenlokale' uitstraling, ... De intergemeentelijke krachtenbundeling zorgt er ook voor dat de puur lokale opdrachten, voldoende zuurstof blijven krijgen.

Daarom zet Bataljong in op de uitbouw van jeugdre-gio's. Uitwisseling en netwerking versterkt het lokale beleid. Groei naar gemeenschappelijke dienstverlening op intergemeentelijk niveau biedt een antwoord op de uitdagingen die de vele gezichten van het lokaal jeugdbeleid meebrengt.

SAAR DE WULF

40 JAAR, REGELMATIGE BEZOEKER VAN
BERGKETENS EN REGIO-ONDERSTEUNER
ANTWERPEN.

Reizen tussen de regio's Referentieregio's, het afstemmingsniveau voor bovenlokale samenwerkingen

Amber Daniëls (jeugdambtenaar Wuustwezel en trekker van jeugdregio JoNK), Kobe Vercauteren (schepen van jeugd in Vorselaar, bouwend aan meer gezamenlijk jeugdbeleid in Neteland) en Jurgen Sprangers (directeur Bataljong) gingen op de koffie bij de vader van de 17 referentieregio's en grote fan van intergemeentelijk samenwerken: minister Bart Somers.

DE WIN VAN INTERGEMEENTELIJK SAMENWERKEN

JURGEN: "WAT IS UW VISIE OP INTERGEMEENTELIJK SAMENWERKEN? WAT VALT ERBIJ TE WINNEN?"

Bart Somers: "Het lokaal bestuur is hét beleidsniveau van de 21ste eeuw. Steden en gemeenten zijn het slagvaardigst, staan dicht bij de burger en genieten hun vertrouwen. Denk maar aan de vaccinatiecentra die we lokaal organiseren, dat werkt. Lokale besturen regisseren de samenwerking met veel partners en pakken problemen zo geïntegreerd aan. Daarom moeten we hen versterken."

het lokaal bestuur is hét beleidsniveau
van de 21ste eeuw

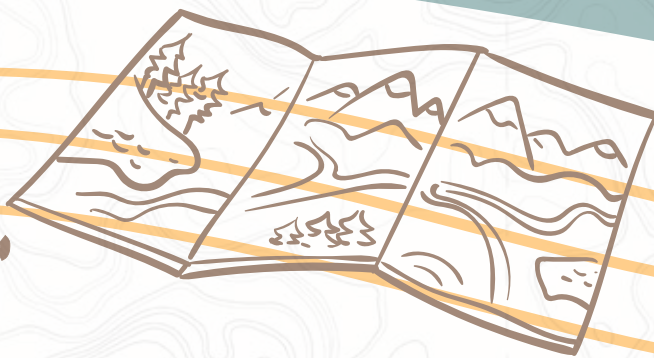
Ik visualiseer de hervorming van de lokale besturen met het klavertje vier: herfinancieren met extra middelen (1), democratiseren met het nieuwe decreet lokaal bestuur (2), decentraliseren door meer bevoegdheden te geven, zoals zomerscholen (3) en sterker maken door schaalvergroting via fusies en samenwerking in regio's (4).

Samenwerkingen in regio's zijn spontaan en van onderuit ontstaan. Het groeit en groeit tot een ondoorzichtig kluwen. Men weet niet meer wie wat doet, werkt naast elkaar en uiteindelijk verliest een kat haar jongen erin. We delen Vlaanderen daarom op in referentieregio's. Zo leggen we terug gemakkelijker dwarsverbindingen tussen de beleidsdomeinen.

als iedereen vertrekt vanuit zijn eigen
lokale logica en verkokerd werkt, dan laat je
kansen liggen

Binnen zo'n referentieregio kan je nog in kleinere groepen intensiever samenwerken. Neteland is daar een goed voorbeeld van. Een strakke samenwerking binnen het geheel van de Kempen. Het komt dicht bij een fusie. De burgemeesters zitten elke vrijdag samen. Ze winnen aan efficiëntie, slagkracht en creëren een traditie om samen dingen uit te werken, infrastructuur en expertise te delen. Midwest, de Westhoek en de regio rond Kortrijk (regio Zuid-West-Vlaanderen, nvdr) zijn ook goede voorbeelden.

Ook voor het jeugdbeleid is samenwerking een meerwaarde. Als iedereen vertrekt vanuit zijn eigen lokale logica en verkokerd werkt, dan laat je kansen liggen."

JURGEN: "HOE GRIJPEN WIJ BINNEN HET DOMEIN JEUGD DE KANSSEN VAN HET INTERGEMEENTELIJK SAMENWERKEN?"

Bart Somers: "Jonge mensen blijven in de eerste fase van hun leven vooral lokaal, maar als ze groter worden steken ze de gemeentegrens over. Daar moet het lokaal bestuur op inspelen door samen te werken. Het is belangrijk om jeugdambtenaren te overtuigen. Zorg dat ze het niet ervaren als extra werk, maar als een opportuniteit. Laat ze de handen in elkaar slaan. Vervolgens moet je praten met de burgemeesters. Zij krijgen een coördinerende taak en brengen dynamiek door de schepenen en administraties te motiveren om niet op hun eiland te blijven zitten. Het jeugdbeleid kan alleen maar winnen."

OMGAAN MET WEERSTANDEN

Amber: "We zijn een regio die opgericht is rond een aantal projecten. Wij organiseren bv. een groot tienerfestival en een gezamenlijke Swap. Heel leuk, maar we blijven hangen op projectniveau. We maken samen nog geen beleid. De gemeenten zitten op verschillende snelheden en de voordelen zijn niet altijd voor iedereen duidelijk. De schepenen zitten soms nog op een ander spoor en twijfelen wel eens aan de meerwaarde van een aantal projecten."

Bart Somers: "Er is nood aan een lokale cultuuromslag. Bij ambtenaren én schepenen. Het is een taak van schepenen om samen te werken met collega's buiten de gemeente. Dat is een proces, een transitie die we nog moeten doormaken. Het andere stuk moet Vlaanderen aanpakken. Want soms staat regelgeving een goede intergemeentelijke samenwerking in de weg."

Jurgen: "Ook in het decreet bovenlokaal jeugd zitten een aantal nodeloze drempels die de samenwerkingsfilosofie hinderen."

Bart Somers: "Wij rekenen op organisaties zoals Bataljong om ons dat te melden. Vlaanderen moet die drempels wegwerken. En vervolgens intergemeentelijke samenwerkingen stimuleren. Ook een minister heeft baat bij regionaal werken. Een intensief contact opbouwen met 300 lokale besturen apart lukt niet, maar met 17 regio's is dat net haalbaar. Via de regio's kan je gaan luisteren naar wat er leeft en dat op de Vlaamse agenda zetten."

Kobe: "Spiegelend aan de leefwereld van kinderen en jongeren zijn de grotere referentieregio's minder relevant, dat merken we bijvoorbeeld in het verhaal rond OverKop-huizen. Hoe ziet u de samenwerking in een grote referentieregio als bijvoorbeeld de Kempen?"

Bart Somers: "De Kempen doen al iets heel bijzonder. Ze hebben een regio van 27 gemeenten, dat is relatief groot en een politiezone creëer je nooit met 27, dat is te ver weg van de burger. Ze bakenen subregio's af. Dat is heel inspirerend. Voor jeugdbeleid kan de regio Kempen bijvoorbeeld jaarlijks 2 keer samenkomen en daarnaast organiseren ze zich dan bijvoorbeeld in 5 subregionale intensievere samenwerkingsverbanden. Rationaliseren waar alles overlapt."

JURGEN: "WAAR ZIET U NOG GROEI IN DE WIJZE VAN SAMENWERKEN?"

Bart Somers: "Vroeger waren de overleggen veel competitiever. Pas op, er mag een beetje competitie zijn. Dat is gezond, dat haalt het beste in elkaar naar boven. Ik vind Mechelen ook beter dan de andere steden (lacht). Maar nu is er meer samenwerking."

vroeger waren we competitief,
nu zijn we partners

Er is een tijdspad waarbij zowel regio's die door Vlaanderen zijn afgebakend op bepaalde domeinen, als van onderuit gegroeide intergemeentelijke samenwerkingen, aangepast moeten worden aan deze referentieregio's. Limburg moet nog opgedeeld worden in 3 regio's.

WAT IS EEN JEUGDREGIO VOLGENS BATALJONG?

Een jeugdregio is een bottom-up gegroeide samenwerking van minstens 5 lokale besturen (en maximaal ter grootte van een referentieregio). Aan de basis ligt uitwisseling en netwerking rond jeugdbeleid, op structurele basis, en minstens vier keer per jaar. De netwerking versterkt de kernspelers van het lokale jeugdbeleid: jeugdamttenaren, schepenen van jeugd en/of jeugdraden. Een jeugdregio verkent aanvullend de mogelijkheden voor het uitwerken van gemeenschappelijke dienstverlening. Ze kiest zelf hoe ze zich daartoe organiseert, eventueel gekoppeld aan reeds bestaande structuren op aangrenzende domeinen. Binnen een ruimere jeugdregio bestaat de vrijheid om in kleinere samenstellingen projecten en diensten uit te rollen (matroesjkamodel).

DE PLAATS VAN DE CENTRUMSTAD

Jurgen: "De noden van centrumsteden en landelijke gemeenten zijn erg verschillend. Centrumsteden zien soms de win aan bestuurskracht niet, zij staan al sterk."

Bart Somers: "Steden zijn belangrijk in de ontwikkeling van ons land, maar niet iedereen moet tot de stad behoren. De tegenstellingen worden soms kunstmatig groot gemaakt. We leven niet alleen in ons dorp of de stad. We hebben elkaar nodig. Een stad moet openstaan voor omliggende gemeenten op basis van gelijkwaardigheid. De angst bij de landelijke gemeenten voor de stad mag niet worden gecultiveerd. Je hebt als kleinere gemeente de stad iets te leren én te bieden."

Amber: "Toch niet zo eenvoudig in de praktijk. Wij zitten in de regio Antwerpen. Bij ons leeft de perceptie dat onze stem verloren gaat tegenover Antwerpen. Je bent wat geïmponeerd en die stap is heel moeilijk. Antwerpen gaat ook niet snel aankloppen om met Wuustwezel te mogen samenwerken."

we leven niet alleen in ons dorp of stad.
We hebben elkaar nodig. Een stad moet
openstaan voor omliggende gemeenten op
basis van gelijkwaardigheid

Bart Somers: "Dat is een leerproces, van beide kanten. Dat gaat niet van vandaag op morgen."

Kobe: "In Neteland is die gelijkwaardigheid de basis van de samenwerking. We hebben Herentals. Dat is natuurlijk geen centrumstad, maar wel het centrum van Neteland. Geografisch gezien de grootste partner, maar dat wil niet zeggen dat ze meer te zeggen hebben of meer gewicht moeten dragen."

vlnr: Saar De Wulf, Kobe Vercauteren, Amber Daniëls, Jurgen Sprangers, Bart Somers.

lokale bestuurders hebben evenveel kwaliteiten als Vlaamse bestuurders

VLAANDEREN VERSTERKT LOKAAL

Bart Somers: "Modern beleid komt vandaag tot stand door de goede lokale of regionale voorbeelden op te schalen naar de rest van Vlaanderen. Ook voor het jeugdbeleid zal het veel meer een bottom-up verhaal worden. De prikkelende voorbeelden uit de lokale besturen zullen de Wetstraat en het Martelaarsplein inspireren."

Jurgen: "Dat merken we elke dag. Lokale besturen zijn steeds meer het eerste beleidsniveau, niet het laagste. Innovatief jeugdbeleid, bv. via kindvriendelijkheid of op kruispunten met beleidsdomeinen, ontstaat en groeit lokaal. Maar dat geeft ook spanning, want subsidiërende of regelgevende kaders groeien niet altijd even snel mee. Als ledenorganisatie van lokale besturen enerzijds en Vlaamse bovenbouworganisatie anderzijds, voelen we een spanningsveld tussen Vlaams en lokaal."

Bart Somers: "Heel het idee dat gemeenten de tweede klasse zijn met provinciale spelers, en dat in de Wetstraat de eersteklassenspelers zitten, klopt niet. Lokale bestuurders hebben evenveel kwaliteiten als Vlaamse bestuurders. De lokale administraties zijn minstens zo sterk als de Vlaamse. Vlaanderen is een relatief jonge bestuurslaag, ontstaan in de jaren 80. We kregen veel nieuwe bevoegdheden en die wil je zelf invullen. Soms denken we nog heel centralistisch en zeggen dan tegen de gemeenten hoe het moet. Bij decentraliseren komt dan de vraag: wat dragen we over aan de lokale besturen? Die werkwijze moet Copernicaans omslaan. Eigenlijk is de echte

vraag: wat dragen de gemeenten over aan Vlaanderen? Wat vinden lokale besturen dat ze niet zelf kunnen en doen we dus best op een hoger niveau?"

Amber: "Vooral in ontkokerd werken en denken voelen we een verschil in snelheid. Vlaanderen verwacht dat wel van lokale besturen, maar worstelt er zelf nog mee."

Bart Somers: "In het schitterende boek 'If mayors ruled the world' legt Benjamin Barber glashelder uit hoe het komt dat lokale besturen daar beter in zijn. Op nationaal of Vlaams niveau kan je uren discussiëren over de theorie, maar lokaal sta je in de praktijk. De beste voeling zit lokaal. Je kan lang discussiëren over hoe je in coronatijden het welzijn van kinderen aanpakt. Lokaal zit je met die kinderen en moet je vandaag en morgen een oplossing hebben. Op een hoger niveau zit je sneller in een koker. Lokaal heb je van nature een horizontaal netwerk, binnen en buiten de organisatie."

de beste voeling zit lokaal

KOBE: "WAT ZIJN DE KERNOPDRACHTEN VAN VLAANDEREN DAN? HOE MOET VLAANDEREN ZICH OPSTELLEN?"

Bart Somers: "Ik probeer als minister de decentraliseringsoefening te duwen. We geven op die manier vertrouwen aan de lokale besturen. Meer bevoegdheden verhogen onrechtstreeks de druk om samen te werken. In regio's kunnen ze dan beroep doen op extra middelen. Als je echt te klein bent en het gaat niet meer, dan moet je fusioneren. Sommigen zijn al bezig. En anderen gaan heel intens samenwerken, zoals Neteland. Dat is schitterend."

Kobe: "Voor ons is de steun van Bataljong interessant. Want naast middelen en vertrouwen hebben lokale besturen ook nood aan inspiratie, netwerking, monitoring, ..."

Bart Somers: "Samenwerken gaan jullie zelf moeten doen, maar Vlaanderen moet inderdaad blijvend ondersteunen, inspireren, goede voorbeelden aanreiken en ervoor zorgen dat de gemeenten de middelen hebben om hun taken naar behoren uit te voeren."

DE BREDE JEUGDREFLEX ALS TREKPAARD VOOR INTEGRAAL BELEID

Jurgen: "In lokale besturen kan een brede jeugdreflex binnen alle beleidsdomeinen zorgen voor een echte omslag naar integraal beleid. Denk maar aan het label kindvriendelijke steden en gemeenten: de bril van de jonge inwoner verbindt diensten en structuren. Het maakt de samenleving beter voor iedereen. Kan de categoriale benadering van kinderen en jongeren ook een motor zijn om de sectorale verkokeringen binnen regio's - ieder op zijn eigen veld met zijn eigen structuren - recht te trekken?"

de bril van de jonge inwoner
verbindt diensten en structuren

Bart Somers: "Dat is een zeer zinvolle strategie. In Mechelen is de opbouw van het GO-team daar een goed voorbeeld van. Dat creëerde een straffe integrale samenwerking rond kinderarmoede. Nadien hebben we die manier van werken doorgetrokken naar heel het maatschappelijk werk. Niet alleen de kinderen, maar heel het welzijnsbeleid."

Ik denk dat je zo'n strategie ook intergemeentelijk kan opzetten. Sterk intergemeentelijk jeugdbeleid heeft veel dimensies en raakpunten. Het kan een spil tot samenwerking worden. Met welzijn, preventie, cultuur, sport, mobiliteit... Bataljong moet daar samen met de jeugdregio's verder op blijven werken en het op de agenda zetten."

sterk intergemeentelijk jeugdbeleid
heeft veel dimensies en raakpunten

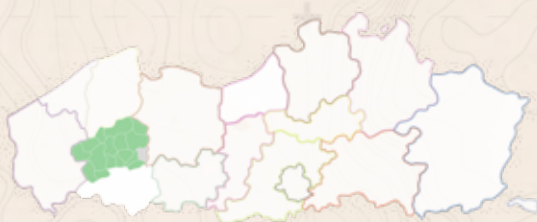
CATO DE CRAENE

24 JAAR, ZOEKT GRAAG BOS- EN BERGPADEN
OP IN FRISSERE OORDEN EN IS REGIO-
ONDERSTEUNER WEST-VLAANDEREN.

10 bezienswaardigheden

We vroegen 10 jeugdregio's naar hun voorbije avonturen

Onze reisbegeleiders Cato, Filip, Saar, Yentl en Bieke gingen van west naar oost in gesprek met de regio's over doelstellingen, obstakels en dromen.

“Op regionaal niveau zien wij het als onze taak om af te stemmen, te faciliteren en te ondersteunen. Het bestaande verbeteren is het uitgangspunt. Veel meer dan extra projecten te gaan creëren.”

Nele Provoost (BIE, Midwest)

JEUGD MIDWEST

Welke gemeenten maken deel uit van je regio?

Ardoos, Hooglede, Ingelmunster, Izegem, Ledegem, Lichtervelde, Meulebeke, Moorslede, Oostrozebeke, Pittem, Roeselare, Ruiselede, Staden, Tielt, Wielsbeke en Wingene.

Wanneer is de regio ontstaan?

De bovenlokale samenwerking rond jeugd staat nog in de steigers – we verkennen momenteel de mogelijkheden, maar de intergemeentelijke samenwerking kent al een lange voorgeschiedenis.

Wat zijn de doelstellingen van je regio?

In het strategisch plan van Midwest werd de ambitie geformuleerd om een bovenlokaal jeugdplatform uit te bouwen. In 2021 werd dit traject opgestart. De eerste verkennende gesprekken met beleidsmakers en ambtenaren lopen hiervoor.

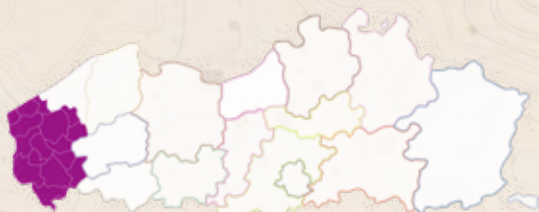
Waarom is deze regiowerking opgestart?

De steden en gemeenten in Midden-West-Vlaanderen stemmen sinds 2004 af via de burgemeestersconferentie, het zogenaamde Midwestoverleg. Van daaruit ontstond een sterke intergemeentelijke dynamiek die eind 2017 resulteerde in de oprichting van een dienstverlenende vereniging Midwest (DVV Midwest). Het is de bedoeling om binnen deze organisatie bestaande en toekomstige samenwerkingen in de regio Midden-West-Vlaanderen (verder) vorm te geven.

Het cultuur- en erfgoedplatform BIE is één van die samenwerkingsverbanden. BIE werd in 2008 opgericht als projectvereniging waarbinnen 7 gemeenten uit regio Roeselare samenwerkten rond cultuur, erfgoed en bibliotheken. Eind 2020 werd de projectvereniging ontbonden en werd de werking overgenomen door DVV Midwest binnen het cultuur- en erfgoedplatform BIE: www.midwest.be/cultuur-erfgoed.

Daarnaast werken gemeenten binnen Midwest samen rond heel diverse beleidsdomeinen waaronder welzijn, sport en sociale economie.

FORUM JEUGD – DIENSTVERLENENDE VERENIGING WESTHOEK

Welke gemeenten maken deel uit van je regio?

Alveringem, De Panne,
Diksmuide, Heuvelland,
Houthulst, Ieper, Koekelare,
Koksijde, Kortemark, Langemark-
Poelkapelle, Lo-Reninge, Mesen,
Nieuwpoort, Poperinge, Veurne,
Vleteren en Zonnebeke.

Wanneer is de regio ontstaan?

De samenwerking ontstond in
2006.

Op welke actie vanuit de regio zijn jullie het meest trots?

Enerzijds het verhaal van
de taxicheques, waarbij we
geïnspireerd werden door de
gemeenten aan de Westkust
en dit verhaal ook verder
konden uitrollen in de rest van
de Westhoek. Anderzijds op
UiTPAS Westhoek, die ontstond
vanuit de schoot van het Forum
Jeugd als antwoord op de nood
aan een duidelijk kader voor
voordeeltarieven in de vrije tijd.

Wat is jullie grootste droom?

De focus opnieuw kunnen leggen
op jeugd. En na de coronatijd
weer samen projectmatig aan de
slag kunnen.

Waarom is deze regiowerking opgestart?

Het jeugdoverleg startte onder impuls van het
Westhoekoverleg (burgemeestersoverleg), met als
doel de banden met de jeugdactoren in de regio
aan te halen. Op dat moment waren de leden
van het jeugdoverleg de schepenen van jeugd, de
jeugdbambtenaren, voorzitters van de jeugdraden
en de gemeenteraadsleden tot 35 jaar uit alle
Westhoekgemeenten.

Wie doet wat?

De coördinator vrije tijd coördineert onder meer het
jeugdoverleg en biedt ondersteuning aan de Pas
Partoe-werking. Ook de regionale coördinatie van
UiTPAS Westhoek zit in het takenpakket van deze
medewerker.

Wat zijn de doelstellingen van je regio?

Kenniscentrum en beleidsvoorbereiding: opbouwen
van een sterk vrijetijdsnetwerk in de regio en
themagerichte ontmoetingsmomenten organiseren
(jeugd, sport, onderwijs, cultuur, kinderopvang, enz.).
Geïntegreerd vrijetijdsbeleid: verdere uitrol en
ondersteuning UiTPAS Westhoek, regionale
ondersteuning vrijetijdscommunicatie en
ondersteuning Pas Partoe.
Breed jeugdbeleid: bevorderen mobiliteit jongeren
in de vrije tijd via taxicheques en ondersteuning
gemeentelijk beleid kinderopvang.
Onderwijskansen: acties flankerend onderwijsbeleid,
samen tegen schooluitval en algemeen flankerend
onderwijsbeleid.
De focus ligt op faciliteren.

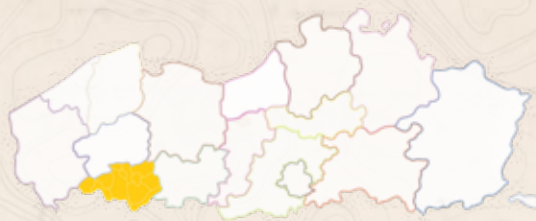
Wat is het grootste obstakel voor een goede werking van je regio?

Door het gebrek aan subsidiëring is het jeugdoverleg
deel geworden van een groter verhaal. Waar in het
verleden, met hulp van projectmiddelen telkens de
focus op jeugd lag, is dit niet langer het geval.

Wat is jullie grootste sterkte?

De drive vanuit de jeugddiensten om samen werk te
maken van een sterk regioverhaal.

ZUID-WEST-VLAANDEREN

Welke gemeenten maken deel uit van je regio?

Anzegem, Avelgem, Deerlijk, Harelbeke, Kortrijk, Kuurne, Menen, Spiere-Helkijn, Waregem, Wervik, Wevelgem en Zwevegem.

Wanneer is de regio ontstaan?

Eerste samenkost en uitwisseling vond plaats in mei 2021.

Op welke actie vanuit de regio zijn jullie het meest trots?

De eerste regionale actie zal dit najaar plaatsvinden. De jeugddiensten zijn tevreden dat de eerste stappen naar samenkost en uitwisseling gezet zijn. Eindelijk wordt er iets voor en met de (lokaal moeilijk bereikbare) doelgroepen tieners en jongeren gedaan.

Wat is jullie grootste droom?

Een goed draaiend deelplatform opzetten om elkaar te ondersteunen is een eerste prioriteit. Daarnaast gezamenlijk de noden van tieners en jongeren leren kennen en ontdekken en vervolgens hen van een goed afgestemde dienstverlening voorzien.

Waarom is deze regiowerking opgestart?

Na een oproep van de jeugdconsulent van Deerlijk en op vraag van Logo Leieland.

Wie doet wat?

Aangezien we ons nog in de prille opstart en kennismakingsfase bevinden, zijn er nog geen taken of rollen verdeeld. De intervisiemomenten worden momenteel gefaciliteerd door de regionaal preventiewerker van Logo Leieland en de regionaal ondersteuner van Bataljong.

Wat zijn de doelstellingen van je regio?

De jeugdambtenaren gaven aan dat ze in de eerste plaats willen uitwisselen, expertise delen en een netwerk opbouwen. Vanuit Logo werd het project 'Kzitermee', een project rond mentaal welbevinden van jongeren, regionaal en lokaal gelanceerd. Het afgelopen jaar werden er lokaal binnen dit project al heel wat kleine acties op poten gezet, regionaal staat er in het najaar een grote jongerenbevraging gepland.

Wat is het grootste obstakel voor een goede werking van je regio?

In deze prille beginfase is de regio nog heel zoekende. Wat kunnen we voor elkaar zowel regionaal als lokaal betekenen? Hoe houden we de balans tussen lokaal en regionaal? Waarop gaan we naast het thema mentaal welbevinden nog inzetten? Hoe kunnen de lokale besturen groeien in het eigenaarschap van de samenwerking?

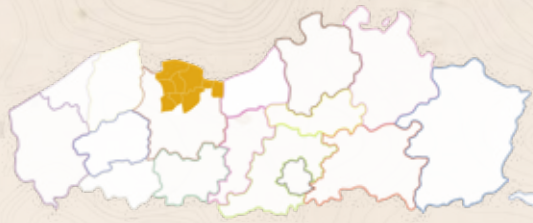
Wat is jullie grootste sterkte?

De groep jeugdambtenaren vormen een vangnet voor elkaar. Start er iemand nieuw in een naburige gemeente, dan staan de deuren van de anderen voor de startende jeugdambtenaar steeds open.

"DE 'KZITERMEE'-CAMPAGNE VAN LOGO LEIELAND ZET IN OP MENTAAL WELZIJN (MET SPECIEKE FOCUS OP JONGEREN) IN ZUID-WEST-VLAANDEREN."

MEETJESMAN

is de projectvereniging binnen regio Meetjesland.

Waarom is deze regiowerking opgestart?

Vanuit de nood van jeugdambtenaren om uit te wisselen. Van hieruit werd de projectvereniging opgericht en deden we beroep op o.a. Europese middelen. De provincie ondersteunde bijkomend via een cofinancieringssysteem van 50%.

Welke gemeenten maken deel uit van je regio?

Assenede, Sint-Laureins, Kaprijke, Eeklo, Evergem, Zelzate, Wachtebeke en Lievegem.

Wie doet wat?

De 'kern' zijn de jeugdambtenaren. Hier vertrekken de noden en vragen, de taakverdeling voor projecten, activiteiten en samenwerkingen. Er is 1 regionale beroepskracht die coördinatie, opvolging, administratie en overleg organiseert en faciliteert. Zij coördineert de regionale projecten. De raad van bestuur bestaat uit 8 stemgerechtigde politici - 8 raadgevende politici (oppositie) - 8 jeugdambtenaren. Hun taken: goedkeuring van het beleidsplan, projecten, personeelszaken, jaarrekening en begroting.

Wanneer is de regio ontstaan?

Sinds 2002 geformaliseerd. De samenstelling wijzigde al enkele keren. Voordien was er een ad-hocsamenkomst van jeugdambtenaren.

Wat zijn de doelstellingen van je regio?

Burgerschap en participatie. Ondersteunen van kwalitatieve vrijetijdsbesteding voor kinderen en jongeren. Meetjesman coördineert en faciliteert de ontwikkeling naar kind- en jeugdvriendelijk Meetjesland en zet als expertise- en ondersteuningsplatform in op kennisdeling.

Op welke actie vanuit de regio zijn jullie het meest trots?

Natuurlijke speelruimte, meetjesmanmobiel (mobiele speelplek) en het regionaal leefwereldonderzoek 'jong geweld'. Heel fier op de 15-jarige structurele samenwerking aan sich waardoor deze gemeente-overstijgende projecten gerealiseerd werden.

Wat is jullie grootste sterkte?

Verbondenheid. De vanzelfsprekendheid om overleg en samenwerking te hebben en het feit dat iedereen beseft dat de regio voor jongeren belangrijk en relevant is. Iedereen kent elkaar en denkt zo ook buiten zijn eigen kaders. Ook de jongeren voelen zich verbonden met de regio.

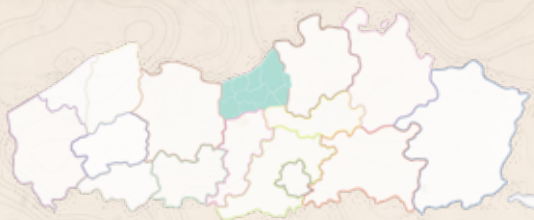
Wat is het grootste obstakel voor een goede werking van je regio?

Tijdstekort door het grote takenpakket bij de jeugddiensten om de gezamenlijke projecten kwalitatief aan te pakken. Ook het verschil in verwachtingen van de gemeentebesturen. De meerwaarde voor het ene bestuur is dit niet per se voor de andere. Dit leidde al tot het in- en uitstappen van besturen.

Wat is jullie grootste droom?

Als regiowerking blijven bestaan en evolueren. Groeien naar een expertisecentrum met meer medewerkers om op meer onderwerpen in te zetten.

WASO

Welke gemeenten maken deel uit van je regio?

Sint-Niklaas, Beveren, Lokeren, Stekene, Sint-Gillis-Waas, Temse, Waasmunster, Moerbeke, Kruikebeke en Zwijndrecht.

Wanneer is de regio ontstaan?

Waso is al zeker werkzaam sinds 2002.

Op welke actie vanuit de regio zijn jullie het meest trots?

De jaarlijkse jeugdradenbijeenkomst met bijhorend schepenuverleg. Hier zijn steeds zowel veel schepenen als jongeren aanwezig.

Wat is het grootste obstakel voor een goede werking van je regio?

De noden en de organisatie van het jeugdbeleid van de centraal gelegen centrumstad t.o.v. de andere gemeenten is heel verschillend, waardoor er moeilijk een match te vinden is. Een tweede uitdaging is om met een beperkte personeelsbezetting (geen regionaal personeel en lokaal heel wat eenmansdiensten en combinatie-ambtenaren) toch heel vernieuwende en uitdagende brede jeugdbeleidsthema's aan te pakken.

Waarom is deze regiowerking opgestart?

Het Waso is ontstaan als een zelforganisatie, opgericht als regionaal overlegplatform van jeugdamttenaren en jeugdraden, om ze samen te brengen en hun noden te bespreken. Waso introduceert nieuwe jeugdamttenaren, zet thema's op de agenda en voert samen projecten uit.

Wie doet wat?

Het overleg wordt voorbereid en geleid door enkele trekkers vanuit de verschillende gemeenten. Vanuit alle gemeenten is er voldoende ondersteuning wanneer er iets georganiseerd wordt of wanneer er workshops gezocht moeten worden.

Wat zijn de doelstellingen van je regio?

Horen wat er leeft in de andere Wase gemeenten, bekijken en versterken van intergemeentelijke acties, ondersteunen van de jeugdraden met overleg tussen de Wase schepenen, inzetten op het steeds wisselende jeugdbeleid via opleiding of workshops met een brede kijk op het hele vrijetijdsbeleid, het opnemen van nieuwe jeugdamttenaren in een regionale collegagroep. Hun leerproces wordt hierdoor versneld.

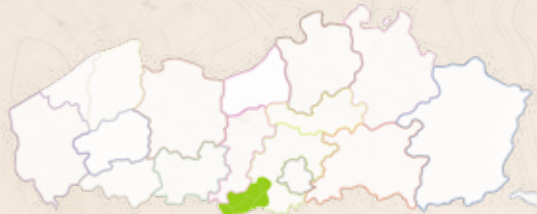
Wat is jullie grootste sterkte?

De knowhow bij de verschillende jeugdamttenaren die ervoor zorgt dat er in het Waasland een sterke verbondenheid heerst. De grootte van de regio zorgt ervoor dat er altijd jeugdamttenaren met ervaring zijn. Als je Waasland zegt, weet iedereen waarover je het hebt. Voor jongeren is dit een zeer relevante en herkenbare regio.

Wat is jullie grootste droom?

Van het Waasland een kindvriendelijke regio maken. Versterken van het al bestaande overleg en het organiseren van activiteiten. Nog meer intergemeentelijke samenwerking rond bepaalde beleidsdomeinen met de nadruk op kinderen en jongeren.

JEUGDREGIO PAJOTTENLAND

Welke gemeenten maken deel uit van je regio?

Gooik, Galmaarden, Pepingen, Herne, Lennik en Bever.

Wanneer is de regio ontstaan?

In 2008 zijn we gestart als een groepje jeugdamttenaren dat uitwisselt. In 2010 werkten we voor het eerst samen rond projecten zoals de opmaak van een intergemeentelijk fuif- en feestreglement. In 2012 werd de samenwerking officieel erkend door de verschillende besturen. In 2020 dienden we dan een subsidieaanvraag in en sinds 2021 krijgen we nu middelen voor onze jeugdregio.

Op welke actie vanuit de regio zijn jullie het meest trots?

De evolutie van Schatten van Vlieg, wandelzoektochten doorheen de verschillende gemeenten. Waar het vroeger een klein evenementje was, is dit blijven groeien en heeft het veel mensen geïnspireerd.

Wat is het grootste obstakel voor een goede werking van je regio?

Doordat iedereen in het team andere taken heeft naast 'jeugd', is het soms moeilijk om hierin voldoende tijd te investeren. Daardoor is er soms te weinig het gevoel van voldoening.

Waarom is deze regiowerking opgestart?

De subsidie via het decreet bovenlokaal jeugd geeft financiële ruimte. Het oprichten van zo'n projectvereniging en het schrijven van een meerjarenplan brengt heel wat administratie met zich mee. Dit was niet te onderschatten. Toch creëert het de mogelijkheid om inhoudelijk en op lange termijn na te denken over waar we als regio naartoe willen. De gedane inspanningen zullen op lange termijn lonen voor de kinderen en jongeren in het Pajottenland.

Wie doet wat?

Er is geen specifieke taakverdeling. De meeste zaken groeien organisch of liggen binnen de individuele interesses. Door het vele samenwerken kent iedereen elkaars sterktes. Elke actie in ons meerjarenplan heeft 2 trekkende partners uit de jeugdregio. Zij zorgen voor de uitwerking en coördinatie, de rest helpt waar nodig en levert input.

Wat zijn de doelstellingen van je regio?

Er zijn een paar grotere doelstellingen waar we op willen inzetten de komende jaren: zo willen we werken rond het mentaal welzijn en de sociale ontwikkeling van jongeren en kinderen, organiseren we gemeenschappelijk aanbod. Hiervoor kunnen we ook rekenen op een sterk netwerk in de regio. We hebben de ambitie om een plan uit te werken rond speelplekken. En staat er een beleavingsonderzoek op de planning rond de noden van kinderen en jongeren.

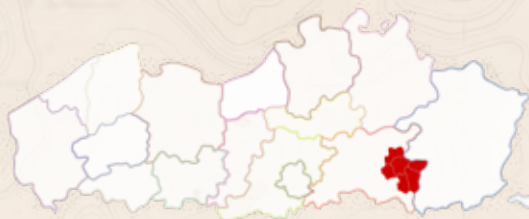
Wat is jullie grootste sterkte?

Het team achter deze jeugdregio beschouwt elkaar als naaste collega's. We zitten op één lijn, dat maakt ons nóg sterker en de dingen die we samen realiseren zijn gedragen.

Wat is jullie grootste droom?

We dromen van 1 grote jeugddienst waar we samen aan het straffe regionale jeugdbeleid kunnen werken. Samenwerken in de jeugdregio blijft de grootste motivator om lokaal aan de slag te zijn.

BELEEFREGIO

Welke gemeenten maken deel uit van je regio?

Geetbets, Linter, Zoutleeuw, Glabbeek, Kortenaken en Bekkevoort.

Wanneer is de regio ontstaan?

Sinds 2015 organiseren we samen vormingen en teambuilding voor de monitorenploegen. De eerste samenwerkingen waren op initiatief van de jeugdambtenaren. In 2020 richtten we dan onze projectvereniging op en sinds 2021 krijgen we middelen vanuit het decreet bovenlokaal jeugdbeleid.

Op welke actie vanuit de regio zijn jullie het meest trots?

Door deze samenwerking, die specifiek inzet op de vrijetijdskansen van kwetsbaardere doelgroepen, merken we dat zij gemakkelijker de weg vinden naar het vrijetijdsaanbod. Door ook samen te werken met de Sociale Huizen kunnen we erg outreachend werken, we hebben de mogelijkheid om het aanbod echt te gaan promoten in de buurten, bij de gezinnen. Daar begin je alleen niet aan.

Wat is jullie grootste droom?

Dat elk kind evenveel kansen en mogelijkheden heeft om deel te nemen aan het aanbod. En daarbij een straf tieneraanbod dat hen effectief bereikt. Stiekem willen we ook het merk 'de beleefregio', nog meer bekendheid geven.

Waarom is deze regiowerking opgestart?

Elke jeugdambtenaar is met heel veel bezig. We hadden nood aan een klankbord, aan uitwisseling en een netwerk. De samenwerkingen zijn gestart vanuit praktische en financiële overwegingen. Er waren vaak projectsubsidies voor regiowerkingen, dat was een goede stimulans voor de besturen.

Wie doet wat?

De jeugdambtenaar uit Geetbets is de trekker, zij heeft hiervoor 15% VTE van haar werktijd voorzien. Hier en daar worden zaken uitbesteed aan externen, zo voeren we momenteel een nodenbevraging uit onder begeleiding van Bataljong. De anderen delen hun ideeën en expertise tijdens overlegmomenten.

Wat zijn de doelstellingen van je regio?

We blijven verder bouwen aan wat er al staat. De nieuwe acties op dit moment zijn de nodenbevraging en tieneraanbod.

Wat is jullie grootste sterkte?

De regio bestaat voor een groot deel uit mensen die al erg lang met jeugd bezig zijn, we weten wat we aan elkaar hebben. Vanuit gelijkaardige contexten wordt er als 1 regio aan jeugdbeleid gewerkt, dit maakt ons sterker. We kunnen hierdoor ook vlot bij mekaar terecht voor specifieke expertises rond bepaalde inhoudelijke of praktische zaken.

Wat is het grootste obstakel voor een goede werking van je regio?

Mobiliteit in de regio is echt heel pover. Verder hebben we nood aan meer samenwerking met andere beleidsdomeinen, zoals welzijn om ons vrijetijdsaanbod ook tot bij de kwetsbare gezinnen te krijgen. We botsen soms op een tekort aan expertise over bepaalde thema's die niet toegespitst zijn op landelijke gemeenten, zoals een JAC bijvoorbeeld.

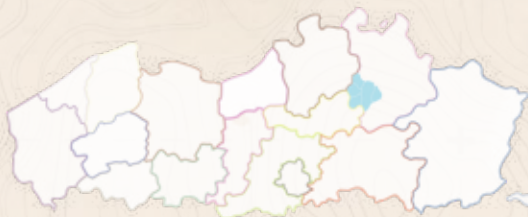

“KIES THEMA'S DIE EEN MEERWAARDE ZIJN VOOR DE GEMEENTEN, RUIMER DAN JEUGD! NIET ENKEL VRIJE TIJD, MAAR OOK ONDERWIJS, PARTICIPATIE EN BETROKKENHEID, PREVENTIE EN WELZIJN, TRAGE VERBINDINGEN TUSSEN GEMEENTEN, ... GA VOOR EEN “BREED JEUGDBELEID”.”

TINE VAN DEN HEUVEL – COÖRDINATOR VRIJE TIJD NETELAND

©lokaal bestuur Grobbendonk

NETELAND

Welke gemeenten maken deel uit van je regio?

Grobbendonk, Vorselaar, Herentals, Herenthout en Olen.

Wanneer is de regio ontstaan?

Conform de politiezone Neteland werd in 2016 ook een gemeenteregio Neteland opgericht: projectvereniging Neteland. Al snel werd er – in 2017 – samenwerking rond vrije tijd/jeugd opgestart (vanuit de nood aan een gezamenlijke UTPAS).

Op welke actie vanuit de regio zijn jullie het meest trots?

Het project rond een outreachend vrijetijdsaanbod voor kwetsbare kinderen en jongeren dat we samen met Arktos hebben voorbereid en dit jaar is gestart.

Wat is het grootste obstakel voor een goede werking van je regio?

Beslissingsbevoegdheid is soms vaag, ontbrekende regie, iedereen is anders georganiseerd, soms moeilijk om de focus op het bovenlokaal laagje te houden.

Waarom is deze regiowerking opgestart?

Tijdens het proces naar een gezamenlijke UTPAS hebben we elkaar en elkaars noden beter leren kennen. Vervolgens zijn we gestart met 'afstemming' en 'samen communiceren' tot 'samen organiseren'.

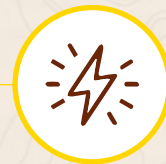
Wie doet wat?

Er is een advies- en beleidsgroep vrije tijd met zes werkgroepen, waaronder jeugd. In de werkgroep jeugd zitten experts uit elke gemeente. De trekker is één van de experts. Een halftijdse coördinator bovenlokaal jeugdbeleid wordt eind 2021 aangeworven.

Wat zijn de doelstellingen van je regio?

Verbreden, verbinden, versterken, transversaal werken.

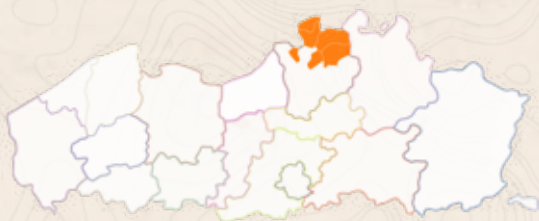
Wat is jullie grootste sterkte?

We kennen elkaar goed, er is een goede sfeer. Ook werken we vlot en snel samen en delen we onze kennis en info. De structuur is duidelijk.

Wat is jullie grootste droom?

Dat we een 'breed jeugdbeleid' kunnen realiseren en zichtbaar maken voor alle inwoners van Neteland.

JONK NOORDERKEMPEN

Welke gemeenten maken deel uit van je regio?

Wuustwezel, Essen, Stabroek, Kalmthout, Brasschaat en Brecht.

Wanneer is de regio ontstaan?

Start in 2015 als interlokale vereniging (vanuit tienerwerking), omgevormd tot projectvereniging in 2020 (om Vlaamse erkenning en subsidies te kunnen werven).

Op welke actie vanuit de regio zijn jullie het meest trots?

Zonder enige twijfel tienerfestival T-DAY, ondertussen toch wel een begrip in Vlaams tienerland met al veel mooie edities achter de rug. T-DAY is zo'n groot verhaal dat niemand van ons het alleen zou kunnen verwezenlijken, alleen samen kunnen we een straf tienerfestival blijven creëren. Daarnaast is het een grote meerwaarde dat we sinds kort onze jeugdraden bij elkaar brengen om hen te laten uitwisselen over het jeugdbeleid in onze gemeenten.

Wat is jullie grootste sterkte?

Goede samenhang, mooi vangnet, sterke partnerschappen.

Waarom is deze regiowerking opgestart?

Om de samenwerking voor onze gezamenlijke projecten een stuk gemakkelijker te maken. Door alles in een structuur te gieten is de taakverdeling duidelijker geworden. Door o.a. een gezamenlijke bankrekening op te richten is onze administratieve werklast ook verminderd (geen bestelbonnen!).

Wie doet wat?

De taken zijn verdeeld tussen de verschillende jeugddiensten, dat is afhankelijk van het project; iedereen heeft binnen elk project een taak en we proberen dat ook af te wisselen naargelang interesses en competenties van de verschillende jeugdamtbanen. Er is steeds één voorzittende gemeente; de schepen van jeugd neemt het voorzitterschap op zich en de jeugdamtbaan zorgt voor de verslagen en communicatie naar buitenaf.

Wat zijn de doelstellingen van je regio?

Vrijetijdsaanbod voor voornamelijk tieners uitwerken, beleidsuitwisseling tussen jeugddiensten, schepenen van jeugd en jeugdraden en expertise rond brede jeugdbeleidthema's vergroten.

Wat is het grootste obstakel voor een goede werking van je regio?

De afwezigheid van een 'baas' en het ontbreken van beslissingsbevoegdheid. De taakverdeling is moeilijk, we hebben nood aan een beetje hiërarchie.

Wat is jullie grootste droom?

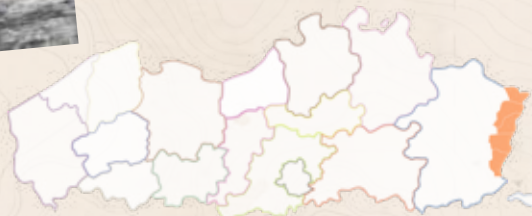
Niet groot, maar wel groots: dat onze vruchtbare samenwerking nog vele jaren mag blijven bestaan en dat we erin slagen om ook de kwetsbare kinderen en jongeren uit onze regio te bereiken.

“ZWART GOUD FESTIVAL: JE BRENGT MUZIEK OP EEN LAAGDREMPelige MANIER BIJ DE JONGEREN. WAAROM KUNNEN WE DIT NIET DOORTREKKEN OP DE ADER LANGS DE MAAS?”

NAOMI VANHENGEL, JEUGDAMBTENAAR DILSEN-STOKKEM

MAASLAND

Welke gemeenten maken deel uit van je regio?

Kinrooi, Maaseik, Dilsen-Stokkem, Maasmechelen en Lanaken.

Wanneer is de regio ontstaan?

Eind jaren '80 is het Maasland gestart met zijn eerste samenwerkingen.

Op welke actie vanuit de regio zijn jullie het meest trots?

Waar we in het verleden het meest op hebben ingezet is de Doepas, dat was UTPAS avant la lettre. Grabbelpas Maasland bestond ook al heel lang. Eigenlijk zijn we de pioniers van al deze passen!

Wat is het grootste obstakel voor een goede werking van je regio?

De politiek legt in elke gemeente andere accenten. Als je naar een intergemeentelijke samenwerking wil gaan met een vaste structuur, dan heb je vertrouwen nodig van de politiek tussen de verschillende gemeenten. De controle afgeven over financiële middelen blijkt lastig te zijn voor sommige lokale besturen. De uitgestrektheid van de regio is voor sommige zaken ook wel een obstakel. Activiteiten organiseren aan de uiteinden van de regio is uitgesloten.

Waarom is deze regiowerking opgestart?

Om meer jongeren te bereiken, grotere activiteiten te kunnen organiseren en om de kosten te drukken. Inkomrijzen gaan omlaag als het aantal kinderen omhoog gaat.

Wie doet wat?

We doen op dit moment, behalve uitwisseling, geen activiteiten met de 5 gemeenten samen. Maaseik en Kinrooi hebben een gezamenlijk vrijetijdsbeleid. Maasmechelen, Dilsen-Stokkem en Lanaken werken samen voor tienerwerkingen en grotere activiteiten. Dilsen-Stokkem en Maasmechelen organiseren samen een speelpleinwerking voor kinderen met een beperking en 'Boskicks'.

Wat zijn de doelstellingen van je regio?

We willen opnieuw grotere evenementen organiseren, inzetten op jeugdwelzijn, structureel uitwisselen en ook onze jeugdraden laten uitwisselen. We hopen ook om de UTPAS in het hele Maasland verder te kunnen uitrollen.

Wat is jullie grootste sterkte?

We zien elkaar weinig in de volledige groep, maar als we samenkomen is er toch een grote gelijkgezindheid. We hebben dezelfde problemen op de vloer. We zitten heel sterk op dezelfde lijn. We zijn heel verschillend, met verschillende achtergronden en leeftijden, toch merk je overeenkomsten.

Wat is jullie grootste droom?

Een gezamenlijke visie over jeugdbeleid en een fijne samenwerking waar we elkaar kunnen vinden. We moeten van het Maasland een aantrekkelijke plek maken voor de jongeren. Hoe kunnen we het Maasland meer verbinden en hoe vinden onze jongeren hier hun weg?

Expert en route – een nieuwe kijk

Een objectieve kijk op regiovorming door prof. Ben Derudder

BIEKE NACKAERTS

36 JAAR, NIEUWSCIERIGE FAN VAN ANDERE CULTUREN EN REGIO-ONDERSTEUNER LIMBURG.

Bieke ging in gesprek met Ben Derudder, 'professor in City Science' aan de KU Leuven en gastprofessor aan de universiteiten van Gent en Toruń. Ben verricht en coördineert voornamelijk onderzoek over mondiale stedennetwerken, polycentrische stedelijke ontwikkelingen en de plaats van de stad in ruimtelijk én regionaal beleid. Lopend onderzoek focust onder andere op regiovorming en stadsregiovorming met een focus op Vlaanderen/België. Dé man dus om wat vragen op af te vuren.

BIEKE: "BATALJONG IS AL EEN TIJDJE BEZIG MET DE MONITORING EN ONDERSTEUNING VAN EEN TIENTAL JEUGDREGIO'S IN VLAANDEREN. VEEL VERANKERDE INTERGEMEENTELIJKE SAMENWERKINGEN SITUEREN ZICH OP DOMEINEN ALS RUIMTE, MILIEU, VERVOER EN VEEL MINDER OP PERSOONS-GEBONDEN BELEIDSDOMEINEN. KLOPT DEZE INDRUK?"

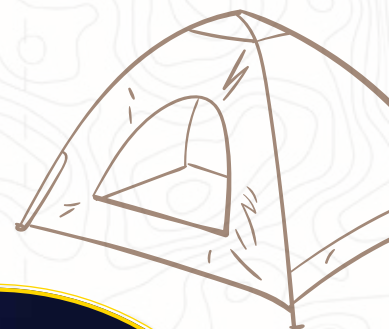
Ben: "Op persoonsgebonden domeinen is regionaal samenwerken inderdaad minder eenduidig of speelde dit tot op heden minder, maar het is daarom niet complexer. Regio's zijn soms vaag, maar dat wil daarom niet zeggen dat ze random zijn."

Een goed functionerende regio veronderstelt dat grenzen en samenvoegingen van kleinere entiteiten een betekenis hebben, afhankelijk van welke thema's je wil behandelen. Bij mobiliteit en ruimtelijke ordening is een regio voor onderzoekers vrij makkelijk af te bakenen omdat in een gemiddeld verplaatsingspatroon een duidelijke structuur zit. Daarnaast is één van de redenen waarom regio's afgebakend worden, dat een aantal beleidsdomeinen beter op elkaar moeten afgestemd worden zoals vervoer en ruimtelijke ordening.

Voor intergemeentelijke samenwerkingen waarbij je schaal wil creëren om te werken aan jeugdbeleid is het moeilijker om deze schaal af te bakenen. Hoeveel en welke gemeenten moeten er in de regio? Hoe groot zijn die regio's en wie moet met wie samenwerken? Het lijkt mij dus niet moeilijker om samen te werken, wel om te beslissen wat een betekenisvolle afbakening kan zijn van je regio's."

BIEKE: "WAT ZIJN VOLGENS U DE VOORDELEN OM VOOR HET BELEIDSDOMEIN JEUGD SAMEN TE WERKEN? HOE HOUDEN WE HET SCHAALNIVEAU ZOWEL RELEVANT ALS WERKBAAR?"

Ben: "Op zoek naar een relevant schaalniveau krijg je altijd twee tegenstrijdige krachten die op elkaar inwerken. Aan de ene kant zie je dat je draagkracht en capaciteit creëert. Kleine gemeenten kunnen veel zaken niet aan door een tekort aan middelen, personeel of expertise. Schaalvergroting maakt dingen mogelijk die voordien niet

schaalvergroting maakt dingen mogelijk die voordien niet mogelijk waren

waar in het algemeen meer naar gezocht wordt, is hoe je een regio het best organiseert om continuïteit te creëren los van mensen die komen en gaan

mogelijk waren. Een zwembad kost veel geld, een bibliotheek moet niet, maar je kan ze niet níét hebben. Van zodra ze die rekeningen maken zie je ze uit die weerstand komen, omdat ze niet anders kunnen. Aan de andere kant zie je dan weer, doordat je iets groter maakt, dat je meer afstand creëert tussen bestuur en burger. Vertrouwen in de politiek is lokaal groter dan regionaal. Een burgemeester is makkelijker aanspreekbaar in een kleine gemeente. Hoe groter je dit oprekt hoe moeilijker dit wordt. In gesprek met een schepen maak je de oefening hoe je dicht bij je doelpubliek blijft staan, terwijl je toch gaat werken op een schaalniveau dat meer mogelijk maakt."

"Als regio kan je meer wegen op verschillende partners en beleidsdomeinen dan als individueel lokaal bestuur."

Joris Gaethofs, diensthoofd jeugd en sport, Lanaken

BIEKE: "ER IS EEN VRIJ GROOT VERLOOP BIJ JEUGDAMBTENAREN. WAT KAN DE INVLOED HIJRVAN ZIJN OP INTERGEMEENTELIJKE SAMENWERKINGEN?"

Ben: "Je raakt hier iets heel belangrijk aan. Vervoerregio's die het best functioneren zijn die regio's waarin mensen elkaar al kennen vanuit vorige functies. Ze kennen elkaar al, ze vertrouwen elkaar en ze zijn vertrokken. Dat wordt verder uitgediept door het feit dat een burgemeester steeds meer moet doen. Regioverhalen in elk beleidsdomein moeten gedragen worden door politici en ambtenaren. We hebben beide nodig, niet enkel voor hun verantwoordelijkheden, maar ook omdat politici vaak passanten zijn. De ambtenaren geven meestal meer continuïteit. Als je zegt dat dit niet zo is bij jeugdamttenaren, dan kan dit een rem geven omdat iedereen telkens opnieuw moet beginnen. Je wordt jeugdamttenaar in een gemeente, dus je gaat eerst daar kijken, dat regioverhaal zal altijd secundair zijn voor degene die nieuw is. Wat je dreigt te krijgen is een constante stop-start-stop-start in plaats van continuïteit. Waar in het algemeen meer naar gezocht wordt, is hoe je een regio het best organiseert om continuïteit te creëren los van mensen die komen en gaan. Dit is een zeer pertinente vraag waar jullie over moeten nadenken."

BIEKE: "HET VOORDEEL VAN REGIOWERKING IS DAT JE ALS NIEUWE JEUGDAMBTENAAR METEEN EEN GROEP COLLEGA'S HEBT EN DAT DEZE REGIO OOK KAN BIJDRAGEN AAN CONTINUÏTEIT. WELKE ROL KAN BATALJONG HIER IN SPELEN VOLGENS U?"

Ben: "Ik denk dat je advies kan geven, of zelfs met aandrang vragen, dat het volledige jeugdbeleid zich moet oriënteren op het werken in een regio. Het zou bij wijze van spreken in de functieomschrijving moeten staan dat je in een bredere context zit met collega's van deze regio, waarmee je afstemt en geregeld overlegt. In het algemene beleidsdomein wordt dit het burgemeestersoverleg genoemd. Je creëert een continuïteit waarin je een context vormt, waarin je dingen gemeen hebt, waarin het normaal is dat je dit in overweging neemt. Zo zal die sensitiviteit tot samenwerking er wel inkomen."

je wil niet de vreemde eend
in de bijt zijn

BIKE: "IS HET VOLGENS U BELANGRIJK DAT HET JEUGDBELEID MEE IS IN DEZE GROEIENDE REGIOCONTEXT?"

Ben: "Het is belangrijk, maar die regionale organisatievorm is geen doel op zich. Ik denk dat je het wel degelijk moet doen, vooral omdat je het niet níét kan doen. Als de hele Vlaamse machinerie, als alle intergemeentelijke samenwerkingen langzaam maar zeker op de referentieregio's worden afgestemd, en als je dat dan voor je uitschuift, dan ga je op een bepaald moment geconfronteerd worden met nadelen. Je wil niet de vreemde eend in de bijt zijn. Het is belangrijk om constructief mee te werken, om mee te evolueren met het Vlaamse beleidslandschap en daar het beste van te maken."

Regiodenken gaat zodanig geïnstitutionaliseerd worden, de vraag tot samenwerkingen gaat zodanig veel komen dat dit de standaard wordt. Onze buur gaat een skatepark aanleggen en wij gaan bijleggen. Bij het volgende project komt er een nieuw zwembad bij één van de andere gemeenten. Men gaat constant relevante zaken op dat niveau regelen. En dat wordt gemakkelijker want alles gaat telkens in dezelfde regio zitten. Wat nu ad hoc gaat, gaan de burgemeesters systematischer laten draaien."

BIKE: "IK HOOR U DUIDELIJK ZEGGEN DAT JE BEST VOLDOENDE CONTACTEN HEBT MET JE BURGEMEESTERSOVERLEG OM EEN AANTAL KANSEN NIET TE MISSEN."

Ben: "Dat is een cruciaal punt. Je ziet dat er vanuit de Vlaamse Overheid duidelijk gekozen is voor een structureel

burgemeestersoverleg. Burgemeesters worden de spil, het zal nóg belangrijker zijn dat een gemeente een duidelijke visie heeft en ambtenaren een goede link met hun burgemeester om hier voordelen uit te halen. Hoe zo'n burgemeestersoverleg er gaat uitzien binnen een aantal jaren, dat moet de tijd uitwijzen. Omdat een burgemeester meer en meer overladen wordt, gaat dit systeem zich nog moeten zetten. Het zal belangrijk zijn voor schepenen en ambtenaren om via die burgemeester te gaan, zeker in de eerste fase wanneer dit systeem zich aan het zetten is op regionaal schaalniveau."

BIKE: "LAATSTE VRAAG, HOE GROOT KAN DE IMPACT VAN BOVENLOKALE SAMENWERKING ZIJN OP KINDEREN EN JONGEREN ZELF?"

Ben: "Ik denk dat het meer een organisatievorm is en dat het voor individuele jongeren niet noodzakelijk van enorm belang is. Zij hebben natuurlijk wél baat bij een beleid dat zo goed mogelijk functioneert. Ik denk dat de regiowerking een goede stap is om ons beleidskader beter te organiseren. In die zin denk ik dat het de kwaliteit van het jeugdbeleid, indien goed uitgevoerd, ten goede gaat komen en dan gaat ook de individuele jongere er baat bij hebben."

regionaal denken wordt in de markt
gezet en we moeten dat doen

SAAR DE WULF

40 JAAR, REGELMATIGE BEZOEKER VAN
BERGKETENS EN REGIO-ONDERSTEUNER
ANTWERPEN.

Ik ga op reis en ik neem mee

12 succesfactoren en een afwegingskader voor intergemeentelijk samenwerken

Saar haalt samen met Yentl haar rugzak van de zolder. Reizen vraagt wat voorbereiding. Gelukkig hebben we al heel wat ervaring om mee te nemen.

Een intergemeentelijke samenwerking ontstaat niet zonder slag of stoot. En zal ook nooit af zijn, het is een tocht die op en neer gaat. De samenwerking kan sterker worden of verzwakken.

Een straffe samenwerking is een harmonieus samenspel van allerlei factoren. Om lokale besturen op weg te helpen formuleerden we samen met onze leden en enkele bestaande regio's 12 succesfactoren die volgens ons op een bepaald moment doorheen het proces noodzakelijk zijn.

We delen onze rugzak in 3 compartimenten in, vertrekkende van het onderste compartiment, onze basis.

Een intergemeentelijke samenwerking (IGS) jeugd werkt aan relevante inhoud en resultaten - met betrokken mensen - volgens een duidelijke structuur.

Aan relevante inhoud en resultaten

1. De gemeenten halen er voordeel uit
2. De inhoud wordt bottom-up bepaald
3. Er is experimenteerruimte
4. Mix van proces en product
5. Expertise is aanwezig of wordt binnengehaald
6. De blik gaat ruimer dan de regio

Met betrokken mensen

7. Bestuurders en ambtenaren zijn mede-eigenaars
8. Straffe mensen trekken de kar

Volgens een duidelijke structuur

9. Goede afbakening van de regio
10. Een organisatiestructuur op maat
11. Helder financieel model
12. Werkbare taakverdeling

structuur

mensen

inhoud & resultaten

"AAN RELEVANTE INHOUD EN RESULTATEN"

1. De gemeenten halen er voordeel uit

Instappen in een IGS gebeurt vrijwillig. Lokale besturen stappen enkel mee in dit verhaal als ze voordeel halen uit de samenwerking: schaalgrootte, extra slagkracht, netwerking, tijdswinst, ruimte voor experiment, cofinanciering, ...

2. De inhoud wordt bottom-up bepaald

Regio's worden opgericht vanuit lokale noden rond kinderen, jongeren en het jeugdbeleid. De IGS bepaalt zelf de prioriteiten en projecten. Op die manier is de inhoud relevant voor de betrokkenen en sluit ze aan bij de eigenheid van de regio en diens jonge inwoners.

3. Er is experimenteer ruimte

In verschillende gemeenten is er een verhoogde aandacht voor efficiëntie en effectiviteit. Dat zorgt ervoor dat er soms weinig ruimte is voor experiment. Een intergemeentelijk niveau kan ruimte bieden aan experiment, waar dat in een lokaal bestuur moeilijker ligt. Zo kunnen bijvoorbeeld bepaalde uitdagende doelgroepen samen bereikt worden (bv. tieners). Daarnaast is er een iets grotere buffer als er eens iets mislukt.

4. Mix van proces en product

IGS'en streven naar een mix tussen proces (netwerken, elkaar leren kennen, expertises uitbouwen, ...) en product (samen activiteiten organiseren, vorming voor animatoren en leiding, regionaal onderzoek uitvoeren, ...). Niet alles wat er in de regio gebeurt zal even meetbaar zijn als de kosten en het aantal deelnemers. Ook het niet-meetbare moet in de verf gezet worden.

5. Expertise is aanwezig of wordt binnengehaald

Inhoudelijke expertise is noodzakelijk. Soms is de expertise aanwezig binnen de regio en wordt ze vlot aangewend. Soms ontbreekt de expertise, maar kan ze van buitenaf binnengehaald worden.

6. De blik gaat ruimer dan de eigen regio

Een IGS focust zich in de eerste plaats op de regio zelf. Toch is het waardevol om af en toe deze blik open te trekken. Regio's kunnen leren van elkaar. Ze krijgen vaak te maken met dezelfde uitdagingen en dynamieken.

"MET BETROKKEN MENSEN"

7. Bestuurders en ambtenaren zijn mede-eigenaars

Zowel bestuurders als ambtenaren zien de relevantie van de IGS. Zo groeit het mede-eigenaarschap van de samenwerking. Het creëren van draagvlak is nooit afgerond. Denk maar aan een nieuw bestuur na verkiezingen, een nieuwe jeugdbatenaar, diensthoofd, ... Het is nodig om blijvend de relevantie of impact te tonen.

8. Straffe mensen trekken aan de kar

Straffe en enthousiaste trekkers zorgen voor dynamiek en goesting. Zij bewaken mee de inhoudelijke lijn.

"VOLGENS EEN DUIDELIJKE STRUCTUUR"

9. Goede afbakening van de regio

Een logische afbakening zorgt dat gemeenten zich volwaardig deel van de IGS voelen en zich identificeren met de regio. De regio moet voor elke partner een meerwaarde bieden. De bril van kinderen en jongeren opzetten kan helpen.

10. Een organisatiestructuur op maat

Er bestaat een diversiteit aan modellen van intergemeentelijke samenwerking. Deze zijn meestal aangepast aan of bepaald door verschillende noden. Dit gaat van een kleine samenwerking tussen vijf gemeenten om een bepaalde doelgroep beter te bedienen, tot een structurele ondersteuning met personeelskracht voor een regio van meer dan 15 gemeenten. De juiste structuur bij de juiste samenwerking is belangrijk. Die teken je samen uit. Net zoals de samenwerking zelf, kan ook de structuur verder blijven evolueren en verankeren.

11. Helder financieel model

Goede afspraken maken goede vrienden. Een duidelijk financieel model waarover consensus is, is noodzakelijk. Van belang is transparantie over de budgetten en financiële status van de IGS. Ook hier bestaan heel wat modellen vaak met een vaste of variabele bijdrage of combinatie van beide.

12. Werkbare taakverdeling

Een IGS, hoe klein ook, brengt administratieve regelingen met zich mee. Dit gaat over taken zoals het opvolgen van financiën, het samenbrengen van het netwerk, een locatie regelen, activiteiten inplannen, verantwoording, promotie, ... Een goede administratieve regeling tussen de gemeenten is een must.

De energie die nodig is per succesfactor kan erg verschillen per regio. Sommige zaken zijn in de ene regio een vanzelfsprekendheid, waar het bij een andere regio eerder een constante opdracht is. In het prille begin zijn er andere factoren waar je best op focust als regio dan wanneer je al een tijdje samenwerkt. We zien in de eerste 6 de basis om van start te gaan met een intergemeentelijke samenwerking in jouw regio.

“INTERGEMEENTELIJK SAMENWERKEN, EEN SCHOT IN DE ROOS!”

Misschien heb je na het lezen van deze publicatie het bovenlokale licht gezien en wil je ook graag in jouw regio op verkenning. Hoe ga je daar concreet mee van start? En wat hebben we als regio nodig?

Met Bataljong helpen we jullie graag door het bos de bomen te zien en werkten een methodiek uit die je met deze 12 ingrediënten een regionaal succesverhaal doet schrijven! We komen dus heel graag eens langs met onze methodiek om jullie op weg te helpen.

12 Succesfactoren

FILIP STALLAERT

54 JAAR, VADER VAN 3 ADOLESCENTEN, ERVAREN
GIDS VAN BATALJONG EN REGIO-ONDERSTEUNER
OOST-VLAANDEREN.

Stappen – fietsen – rijden – vliegen

Over structuren en samenwerkingsvormen

Filip buigt zich over de verschillende structuren om een regionale samenwerking in te kaderen.

Regionaal samenwerken rond jeugdbeleid met andere gemeenten kan op heel wat manieren. Van informeel, met weinig structuur of afspraken en met vooral kennis en ervaringsoverdracht als kerndoel, tot heel formeel, met overdracht van bevoegdheden en doelstellingen in breed jeugdbeleid.

KENNIS EN ERVARINGSOVERDRACHT ONDER COLLEGA'S IS VAAK DE BASIS VAN JEUGDREGIO'S

Belangrijk: heel wat jeugdregio's ontstaan en vinden hun basis in een **niet-geformaliseerde vorm** van lokale ambtenaren die samenkomen, uitwisselen en elkaar versterken.

Intergemeentelijke ervaringsuitwisseling en kennisdeling vormt een sterke schakel in het ondersteunen van lokale jeugdamttenaren. Het helpt hen sneller te groeien in de competenties die nodig zijn om te werken aan een sterk lokaal beleid voor jonge inwoners. Deze nood wordt nog versterkt door het feit dat veel jeugdamttenaren in hun eigen gemeente de enige jeugdamttenaar zijn en dus de mosterd moeten halen bij meer ervaren collega's. De centrumsteden en de steden en gemeenten met een grotere jeugddienst hebben minder nood aan deze vorm omdat ze de overdracht en het inwerken van nieuwe collega's zelf kunnen opvangen.

Uitwisseling en kennisoverdracht blijft een belangrijk item in elke regionale samenwerkingsvorm. Vaak is het de kern en in andere gevallen een essentieel onderdeel en reden om samen te komen en samen te werken. De variatie in ambitie in de breedte van jeugdbeleid, de bereidheid om tijd en geld te investeren in een trekker en de kernspelers van een samenwerking, leiden je naar de meest passende structuur.

hoe breder de ambitie, hoe gepaster een
zwaardere formele vorm en structuur is

De stap naar een formele vorm leek in het verleden voor heel wat regionale jeugdsamenwerkingen niet evident. Toch zijn er een aantal (jeugd)regio's geslaagd in het opzetten van een formele samenwerkingsvorm.

Eens samenwerkingsvormen meer nood hebben aan formalisering dan biedt het decreet lokaal bestuur verschillende mogelijkheden. (Vlinter/VVSG)

INTERLOKALE VERENIGING (ILV)	PROJECTVERENIGING (PV)	DIENTSTVERLENENDE VERENIGING (DVV)	OPDRACHTHOUDENDE VERENIGING (OV)	OPDRACHTHOUDENDE VERENIGING MET PRIVÉ-LIDMAATSCHAP
GEEN RECHTSPERSOON	RECHTSPERSOON MET STATUTEN			
VERWEZENLIJKEN PROJECT VAN GEMEENTELIJK BELANG	DUIDELIJK OMSCHREVEN PROJECT PLANNEN, UITVOEREN EN CONTROLEREN	DUIDELIJK OMSCHREVEN ONDERSTEUNENDE DIENST, EV. VOOR MEERDERE BELEIDSDOMEINEN	UITVOERING VAN ÉÉN OF MEERDERE DUIDELIJK OMSCHREVEN BEVOEGDHEDEN BINNEN ÉÉN OF MEER BELEIDSDOMEINEN	UITVOERING VAN ÉÉN OF MEERDERE DUIDELIJK OMSCHREVEN BEVOEGDHEDEN BINNEN ENERGIE- OF AFVALBELEID
GEEN BEHEERSOVERDRACHT			BEHEERSOVERDRACHT	
GEEN EIGEN PERSONEEL MOGELIJK	EIGEN PERSONEEL MOGELIJK			
DUURTJJD CONTRACTUEEL BEPALen	HERNIEUWBARE PERIODES VAN MAX. 6 JAAR	HERNIEUWBARE PERIODES VAN MAX. 18 JAAR		
EÉN BEHEERSORGAAN		ALGEMENE VERGADERING, RAAD VAN BESTUUR		
DEELNAME PRIVÉ IS MOGELIJK	DEELNAME PRIVÉ IS UITGESLOTEN			DEELNAME PRIVÉ IS MOGELIJK (DEELNEMEN IN PV, DVV EN OV NIET MOGELIJK)

Interlokale Vereniging (ILV):

Je kiest hiervoor als je geen tijd en energie wil en kan steken in het formaliseren. Je hebt geen nood aan een zwaardere structuur omdat de ambitie en focus ligt op uitwisseling en het organiseren van projecten. Een nadeel op termijn van deze structuur is dat gemeenten zich beperkt engageren en nogal de neiging hebben om snel in en uit te stappen. Structurele samenwerking is hier vaak lastiger.

Projectvereniging (PV):

Dit is de enige vorm waarop je als intergemeentelijke samenwerking door Vlaanderen kan erkend worden én subsidies (cofinanciering van 50%) genereren vanuit het decreet bovenlokaal jeugdbeleid. In 2020 waren er vijf jeugdregio's die deze sprong maakten. Het kost veel tijd en energie om besturen te overtuigen om een zesjarig engagement aan te gaan en extra middelen te voorzien. Een aparte rechtspersoon met statuten oprichten is een intensief proces waarbij je alle deelnemende gemeenten op dezelfde lijn moet krijgen.

Lokale besturen voelen de nood om binnen deze structuur te gaan werken wanneer je toekomstgericht wil werken en meer wil verankeren. Je gaat projectplannen omschrijven, uitvoeren en controleren. Deze vorm is geschikt voor een samenwerking met een beperkt aantal gemeenten.

Dienstverlenende Vereniging (DVV):

Deze vorm denkt op nog langere termijn en overstijgt legislaturen. In de praktijk zijn dit structuren met een groter aantal gemeenten die samenwerken rond heel brede beleidsthema's en met verschillende beleidsdomeinen en hun vele kruispunten. De DVV's vormen meestal een eigen organisatie met eigen structuur en personeel gespreid over verschillende domeinen. Er zijn duidelijk omschreven bevoegdheden binnen de gekozen beleidsdomeinen en kruispunten. Het gaat hier over meer dan enkele projecten.

Opdrachthoudende Vereniging (OV):

De opdrachthoudende vereniging is geschikt voor lokale besturen die de volledige uitvoering van bevoegdheden willen overdragen naar de intergemeentelijke samenwerking. Dan spreken we van beheersoverdracht.

Opdrachthoudende vereniging met privé-lidmaatschap:

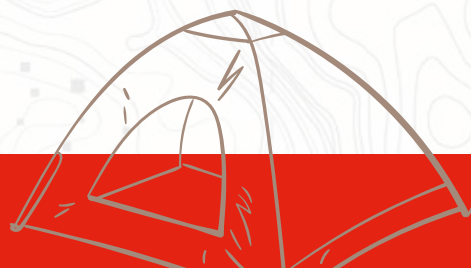
deze structuur kan niet gebruikt worden voor een intergemeentelijke samenwerking jeugd.

LESS IS MORE

Bataljong vraagt om binnen de ontwikkeling van de jeugdregio's zoveel mogelijk weg te blijven van het opstarten van nieuwe juridische vormen. Het Vlaams beleid moet de mogelijkheid scheppen om met grotere geïntegreerde structuren intergemeentelijk jeugdbeleid te voeren én ervoor gefinancierd te worden. Een eigen structuur moeten oprichten als voorwaarde voor subsidie is contraproductief, vergroot het lappendeken en zadelt het jeugdbeleid op met een hoop administratieve drempels.

*"Samenwerken vraagt werk.
Je moet hard investeren. De return wordt pas
groter na verloop van tijd."*

Tine Van den Heuvel – Coördinator vrije tijd Neteland

JURGEN SPRANGERS

44 JAAR, VADER VAN 3 TIENERS. JURGEN
IS SINDS 2017 DIRECTEUR, KAPITEIN EN
TREINBESTUURDER VAN BATALJONG.

Tussen- of eindbestemming?

De volgende etappes op de tocht van jeugdregio's

We overschouwen onze reis tot hiertoe, en kijken vol verwachting uit naar alle ontwikkelingen die er nog op ons pad komen.

STERK BELEID VOOR JONGE INWONERS STEEKT GRENZEN OVER

Een sterk lokaal beleid kan niet langer zonder intergemeentelijke samenwerkingen. Die bestuurlijke tendens heeft zich al ver doorgezet op andere beleidsdomeinen met de nodige budgetten en personeelsinzet, maar ook bij jeugd is de tendens onomkeerbaar en de noodzaak hoog. Kinderen en jongeren steken Grenzen Over. Sterk beleid voor jonge inwoners doet dat dus ook.

kinderen en jongeren steken Grenzen Over

Omdat de kern van jeugdbeleid lokaal blijft, hebben intergemeentelijke dynamieken bij jeugd een dubbel doel. **Eerst het lokale versterken, daarna aanvullend het bovenlokale uitbouwen.** Eerst netwerken, expertise delen, afstemmen, ... Daarna effectieve krachtenbundeling naar gezamenlijke dienstverlening. Wat die 'dienstverlening' dan inhoudt (en of ze projectmatig of structureel is), wordt samen bepaald door de lokale besturen en kruist mogelijk andere beleidsdomeinen. En zo is iedere intergemeentelijke samenwerking uniek. Iedere IGS is maatwerk. Bottom-up eigenaarschap is immers essentieel om aan te sluiten op de lokale noden. Top-down structuren leiden vaker tot 'consumeren' in plaats van 'engageren'.

DE NOOD AAN BEGELEIDING MET EXPERTISE, EEN COACH EN SUPPORTER

Eigenaarschap van lokale besturen neemt de nood aan ondersteuning niet weg. Groeien in intergemeentelijk samenwerken is een tocht met vallen en opstaan. **Elke gezamenlijke tocht wordt succesvoller met een ervaren gids, bevoorradings onderweg en de nodige aanmoediging.** Want het uitzicht op de top is mooi, de tocht op zich ook, maar er zijn wel degelijk hindernissen onderweg. De voeten zullen al eens pijn doen en er zal zweet vloeien. Ondersteuning houdt de motor draaiende.

ENKELE BELANGRIJKE HINDERNISSEN OP TOCHT

- **Ambtenaren vrezen tijdsgebrek.** Komt dit bovenop het lokale werk? Want tijdswinst boeken met intergemeentelijk samenwerken vergt eerst een investering. Ambtenaren hebben ook **nood aan mandaat** om de intergemeentelijke samenwerking te laten groeien tot op het punt dat ze tijdswinst oplevert. Snel investeren in coördinatietijd met mandaat, is dus belangrijk. Zo vermijd je terecht te komen in de valkuil 'ieders zaak, niemands taak'.
- Schepenen en andere mandatarissen hebben al eens koudwatervrees over het mogelijk verlies aan directe lokale impact en bevoegdheden door de intergemeentelijke tendens. Je politiek 'territorium' delen, en samen resultaten boeken, kan enkel als vertrouwen groeit met de collega's uit andere gemeenten. **Pluimen op elkaars hoed steken** kan trouwens erg versterkend zijn.
- De plaats van de centrumstad is ook een uitdaging. De centrumstad is heel relevant in het leven van kinderen en jongeren uit omliggende, meer landelijke gemeenten. Tegelijk zijn de bestuurlijke realiteiten en noden vaak heel anders. We stellen **een betrokken maar niet dominante positie van de centrumstad** voor in de vorming van regio's en intergemeentelijke samenwerkingen jeugd.
- Juridische structuren moeten tot een minimum beperkt worden. Ze zijn een noodzaak en middel, geen doel op zich. **We moeten af van het idee dat elke regio op elk domein zijn eigen juridische entiteit nodig heeft.** Waarom zou je voor het indienen van een krachtig intergemeentelijk jeugdplan een eigen projectvereniging moeten oprichten? Als lokale jeugdamttenaren en mandatarissen vooral moeten bezig zijn met het oprichten en vereffenen van juridische entiteiten, dan fnuikt dat het enthousiasme en de concrete output voor henzelf en de jonge inwoner. Een eigenheid, autonomie, een plan en projecten... dat hoeft niet vast te hangen aan een eigen juridisch vehikel. De toekomst ligt bij grotere entiteiten die borg staan voor juridische inbedding bij het inzetten van mensen en middelen op meerdere domeinen.

KAN JEUGDBELEID DE MOTOR TOT ONTKOKERING ZIJN OP BOVENLOKAAL NIVEAU?

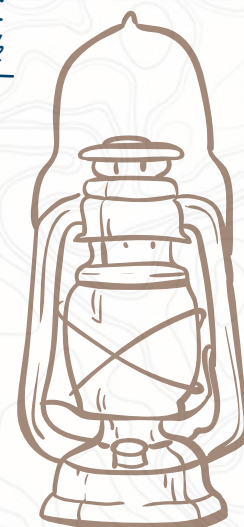
Jeugdbeleid loopt achter op de tocht naar intergemeentelijke samenwerking. Vele andere domeinen lopen voorop, vaak voortgeduwd door grotere budgetten, en ook grotere financiële efficiëntie bij de krachtenbundeling. Omdat iedereen op zijn eigen domein een eigen pad zocht, ontstond er een wirwar van regio's en bovenlokale structuren. Ieder weer even in zijn koker, terwijl we lokaal net stappen zetten naar ontkokering. Gezien Vlaanderen met de referentieregio's de wirwar aan regio's en structuren wil stroomlijnen, kan het jeugdbeleid zijn achterstand misschien ombouwen in een strategische voorsprong. Want **zoals kindvriendelijkheid een goed trekpaard blijkt om in een lokaal bestuur aan ontkokering en integraal beleid te werken, zo kan beleid op maat van kinderen en jongeren een hefboom zijn in de synchronisatie van een lappendeken aan regio's**. Dat maakt een versnelling brengen in intergemeentelijk samenwerken rond jeugdbeleid razend interessant. Er zitten niet alleen kansen in voor kinderen en jongeren, maar misschien kan jeugdbeleid ook toonaangevend worden voor de bovenlokale bestuurlijke ontwikkeling in zijn geheel.

YES, WE CAN!

De tocht van intergemeentelijke samenwerkingen jeugd is duidelijk gestart. Bestaande jeugdregio's zijn de pioniers en zij nemen de kop. De richting is bepaald, al zijn er meerdere routes mogelijk. Er zijn steeds meer hulpmiddelen om van de tocht een succes te maken. Er wordt actief gewerkt aan de randvoorwaarden zoals een duidelijk beleid, begeleiding en coaching, ... De eindbestemming is nog onbekend, maar onderweg valt er veel te leren, beleven en bereiken. **Bataljong heeft alle vertrouwen in de kracht van lokale besturen om deze tocht te maken; in de kernspelers om zich te engageren en van elkaar te leren; in zichzelf om te verbinden, te inspireren en mee de toon aan te geven; en in Vlaanderen om te faciliteren met de juiste voorwaarden.** Allemaal omdat we zo bouwen aan een samenleving **waar het goed is om te leven en op te groeien**, binnen de gemeentegrens en erover heen.

de richting is bepaald, al zijn er meerdere routes mogelijk

bataljong

Sterk beleid
voor jonge inwoners